

VILKAVIŠKIO RAJONO
SAVIVALDYBĖ

VILKAVIŠKIO MIESTO TERITORIJOS **BENDRASIS PLANAS** SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMAS

BENDROJO PLANAVIMO ORGANIZATORIUS VILKAVIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
ADMINISTRACIJOS DIREKTORIUS

BENDROJO PLANO RENGĖJAS KAUNO SĮ „KAUNO PLANAS“
DIREKTORIUS GEDIMINAS ŠINKŪNAS

KAUNAS, 2011

VILKAVIŠKIO MIESTO TERITORIJOS BENDROJO PLANO RENGĖJAI:

PROJEKTO VADOVAS:

PV (A 1234) DOVILĖ DIMINDAVIČIŪTĖ

RENGĖJAI:

PDV (A 22132) AIVARAS BRAGA

ARCH. (A 175) ALVYDAS STEPONAVIČIUS

ARCH. (A 1761) DONATAS DUOBA

INŽ. EDITA ŠALNĖ

ARCH. EDMUNDAS BAGUCKIS

ARCH. (A 1564) EDMUNDAS JACKUS

PDV (8813) ELENA KANCLERYTĖ

ARCH. (A 1760) JURGA BRAZAUSKIENĖ

ARCH. (A 1576) LAURYNAS BYLA

NKPS NR. (0733) NIJOLĖ STEPONAITYTĖ

PDV (17744) ZITA NORMANTIENĖ

TURINYS

ĮVADAS.....	4
1. URBANISTINĖ APLINKA	6
1.1. VEIKLOS MIESTO TERITORIJOSE REGLAMENTAI	7
1.2. TERITORIJŲ VISUOMENĖS POREIKIAMS REZERVAVIMAS	14
1.3. BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENA	14
2. SAUGOMOS TERITORIJOS IR MIESTO ŽELDYNŲ SISTEMA.....	15
2.1. EKOLOGINĖS APSAUGOS ZONOS	15
2.2. GAMTINIS KARKASAS.....	18
2.2.1. <i>Vilkaviškio miesto gamtinis karkasas</i>	18
2.2.2. <i>Gamtinio karkaso teritorijų reglamentavimas</i>	19
2.3. MIESTO ŽELDYNAI	21
3. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO TERITORIJOS	23
3.1. NEKILNOJAMŲJŲ KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ TERITORINĖ SKLAIDA PLANUOJAMOJE TERITORIJOJE	24
3.1.1. <i>Statinių kompleksai ir statiniai</i>	24
3.1.2. <i>Laidojimo vietos, monumentai</i>	24
3.2. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS, NAUDOJIMO IR TVARKYMO PROGRAMOS	25
3.3. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO TVARKYBA IR NAUDOJIMAS	25
3.3.1. <i>Statinių kompleksai, statiniai</i>	25
3.3.2. <i>Laidojimo, įvykių vietos, monumentai</i>	26
4. SUSISIEKIMO SISTEMA.....	28
4.1. SUSISIEKIMO SISTEMOS PLĖTROS ŠAŠAJOS SU KITAIŠ PLANAIŠ BEI PROGRAMOMIS	28
4.2. AUTOMOBILIŲ KELIAI IR GATVĖS	29
4.3. PĖSČIŲJŲ IR DVIRAČIŲ TAKAI	31
4.4. AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMO AIKŠTELĖS	31
4.5. VISUOMENINIS TRANSPORTAS	32
5. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA.....	33
5.1. GAMTINIŲ DUJŲ TIEKIMAS	33
5.2. ELEKTROS TIEKIMAS	34
5.3. VANDENS TIEKIMAS IR NUOTEKŲ ŠALINIMAS	35
5.3.1. <i>Vandens tiekimas</i>	35
5.3.2. <i>Buitinės nuotekos</i>	37
5.3.3. <i>Lietaus nuotekos</i>	38
5.4. ŠILUMOS TIEKIMAS	39
5.5. ATLIEKŲ TVARKYMAS	40
6. SOCIALINĖ APLINKA.....	42
6.1. SOCIALINĖ IR VERSLO APLINKA	42
6.1.1. <i>Būstas</i>	42
6.1.2. <i>Švietimas ir neformalus ugdymas</i>	43
6.1.3. <i>Kultūra</i>	43
6.1.4. <i>Sportas</i>	44
6.1.5. <i>Sveikatos priežiūra</i>	44
6.1.6. <i>Socialinės paslaugos</i>	44
6.1.7. <i>Pasiūlymai socialinės aplinkos gerinimui</i>	45
7. EKONOMINĖ APLINKA	48
7.1. VERSLO APLINKA IR INVESTICIJOS	48
7.2. PASIŪLYMAI VERSLO APLINKOS GERINIMUI	49
8. PRIEDAS. ESAMI IR SIŪLOMI KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI VILKAVIŠKYJE.....	51

GRAFINĖ DALIS:

1. Žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinys M 1:5000.
- 2.1. Inžinerinės infrastruktūros brėžinys M 1:5000.
- 2.2. Susisiekimo komunikacijos M 1:5000
3. Rekreacijos, turizmo, gamtos ir kultūros paveldo plėtojimo brėžinys M 1:5000.
4. Parkų ir skverų išdėstymo brėžinys M 1:5000.

ĮVADAS

Bendrojo planavimo objektas — Vilkaviškio miesto teritorija (esamose administracinėse ribose 755 ha, bendrojo plano rengimo ribose 1644 ha).

Bendrojo planavimo organizatorius — Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos direktorius, S. Nėries g. 1, LT-70147 Vilkaviškis, tel. (8~342) 60064, faks. (8~342) 60066, el. paštas i.blauzdziuniene@vilkaviskis.lt, interneto svetainė www.vilkaviskis.lt.

Bendrojo plano rengėjai — Kauno SĮ „Kauno planas“, Kęstučio g. 66 A, LT-44304 Kaunas, tel. (8~37) 220146, faks. (8~37) 337774, el. paštas kaunoplanas@takas.lt. Projekto vadovas Dovilė Dimindavičiūtė.

KTU Architektūros ir statybos institutas, Tunelio g. 60 LT-44405 Kaunas, tel. (8~37) 451351, faks. (8~37) 451355, el. paštas kraštovarka@asi.lt;

UAB „Kelprojektas“, I. Kanto g. 25, LT-44002 Kaunas, tel. (8~37) 223186, faks. (8~37) 205227, el. paštas info@kelprojektas.lt.

Bendrojo plano rengimo pagrindas — Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos 2009-04-24 sprendimas Nr. B-TS-817 „Dėl Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano rengimo ir planavimo tikslų tvirtinimo“.

Vilkaviškio miesto teritorijos plano tikslai ir uždaviniai (2009-04-24 savivaldybės tarybos sprendimas Nr. B-TS-817):

- 1) suformuoti miesto teritorijos darnaus vystymo koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus, atlikti miesto teritorijos funkcinių zonavimą, patikslinti miesto teritorijos ribas ir nustatyti miesto teritorijos įtakos zonas;
- 2) tobulinti susiklosčiusią miesto urbanistinę struktūrą, tūrinę erdvę, kompoziciją;
- 3) numatyti teritorijų gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones, formuoti bendro naudojimo, apsauginių želdynų ir rekreacinių teritorijų sistemą;
- 4) plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;
- 5) nustatyti teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detaliuosius planus, nustatyti šių teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos juose apribojimus;
- 6) numatyti priemones, užtikrinančias racionalų gamtos išteklių naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą;
- 7) rezervuoti teritorijas komunikacinių koridorių ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai;
- 8) nustatyti planuojamos teritorijos užstatymo aukščio ir intensyvumo parametrus;
- 9) pagal bendrus vyraujančius požymius išdėstyti planuojamos teritorijos dalis, nurodant pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, būdą ir/ar pobūdį (pobūdis pažymimas tais atvejais, kai jo turinys lemia nustatomo teritorijos tvarkymo reglamento reikalavimus).

2009-05-08 Vilkaviškio rajono savivaldybės administracijos direktorius patvirtino Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano planavimo darbų programą (įsakymas Nr. B-IV-

492). Šioje programoje nurodoma, kad Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniai leis naujai pažvelgti į tai, kurių teritorijų specialiuosius, detaliuosius ar kitus projektus reikėtų rengti. Taip pat miesto teritorijai bus nustatyti vienodi, atitinkantys galiojančius teisės aktus žemės naudojimo ir tvarkymo reglamentai: režimai, veiklos apribojimai, parengta koordinuota gyvenamosios teritorijos plėtros sistema.

Pagal *Miestų ir miestelių bendrųjų planų rengimo taisykles* (Žin., 2004, Nr. 83-3029) patvirtintas bendrasis planas įsigalioja kitą dieną po to, kai vietinėje spaudoje paskelbiamas savivaldybės tarybos sprendimas dėl teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo, jeigu pačiame sprendime nenustatyta vėlesnė jo įsigaliojimo data. Įsigaliojus bendrajam planui, netenka galios ankstesnis bendrasis planas (jo sprendiniai).

Bendrojo plano sprendiniai rengiami 10 metų laikotarpiui. Savivaldybės tarybos sprendimu jų galiojimas gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip 4 metams.

Bendrojo plano pakeitimai rengiami, derinami ir tvirtinami ta pačia tvarka kaip ir Bendrasis planas. Bendrųjų planų sprendiniai nekeičiami:

- 1) jei šių planų gyvenamosios, visuomeninės, pramonės ir sandėliavimo bei komercinės paskirties teritorijose numatomi kito naudojimo būdo (negu nustatytas) žemės sklypai sudaro **ne daugiau kaip 20 %** bendro konkrečios teritorijos pažymėto ploto. Jei Bendrajame plane yra kelios vienodos paskirties teritorijos, tai 20 % skaičiuojami atskirai kiekvienai teritorijai, jų nesumuojant;
- 2) kai keičiamas taršių gamybinės paskirties objektų žemės sklypo naudojimo būdas, nesukeliant neigiamų pasekmių gyvenimo ir aplinkos kokybei. Šių objektų sąrašą su nurodytais objektų pavadinimais ir tiksliais adresais tvirtina savivaldybės taryba.

Bendrųjų planų sprendinių pakeitimai (vienu metu keičiamų sprendinių kiekis nėra ribojamas) gali būti daromi ne dažniau kaip vieną kartą per metus.

1. URBANISTINĖ APLINKA

Miestas yra išikūręs pietvakarių Lietuvoje, Marijampolės apskrityje. Iki Marijampolės yra 22,6 km, iki Kybartų — 18,5 km, iki Kudirkos Naumiesčio — 19,1 km. Vilkaviškis išikūręs Užnemunės žemumoje, jos pietiniame pakraštyje.

Miestas yra Vilkaviškio rajono savivaldybės bei Vilkaviškio ir Šeimenos seniūnijų centras. Į vakarus nuo miesto yra Paežerių ežeras. Miesto centre yra Šeimenos ir Vilkaujos upių santaka.

Su išorės teritorijomis Vilkaviškį jungia magistralinis kelias A7 Marijampolė—Kybartai, krašto keliai Nr. 185 Vilkaviškis—Gražiškiai, Nr. 138 Vilkaviškis—Šakiai, Nr. 136 Vilkaviškis—Pilviškiai—Purviniškė. Svarbesni vietiniai keliai yra Nr. 5110 į Varpininkus, Nr. 5111 į Karalius. Šiaurinėje miesto pusėje praeina Kauno—Kybartų geležinkelis.

Miestas pasižymi kompaktišku užstatymu dabartinėse administracinėse ribose. Didžiama pramonės teritorijų yra šiaurinėje miesto pusėje link Giedrių kaimo. Palei Šeimenos ir Paežerių ežero pakrantes yra išsidėsčiusios sodininkų bendrijų sodų teritorijos.

Patvirtintoje bendrojo plano ilgalaikėje koncepcijoje svarbiausiomis miesto plėtros gairėmis reikėtų laikyti:

- Bendrojo plano sprendiniai privalo atsakyti optimistiniam miesto plėtros scenarijui, kur galimos greitos ES ir šalies investicijos naujiems miestą kuriantiems objektams. Tai sąlygoja pasienio miesto padėtis, europinės reikšmės transportiniai auto ir geležinkelio traktai, palyginti netolima metropolinių šalies centrų kaimynystė. Tam tikslui bendrasis planas numato saikingą patogių vystymui teritorijų prie transporto traktų rezervavimą.
- Miesto darnaus vystymo prioritetai skiriami nuosekliam gyvenimo sąlygų kokybės gerinimui. Tai platus miesto savivaldybės veiklos sektorius, apjungiantis gyvenamosios zonos inžinerinės infrastruktūros vystymą, miesto gatvių sistemos tobulinimą, priemones aplinkos taršai sumažinti. Didesnių savivaldybės investicijų gali pareikalauti kolektyvinių sodų, kurie supa centrinę miesto dalį konversijos į gyvenamąją funkciją pastangos. Poreikis tam yra. Tačiau normaliai proceso eigai čia būtina paruošti kompleksinius sodų kvartalų pertvarkos projektus, kur būtų išspręsti gatvių tinklo, būtinųjų inžinerinių trasų tiesimo klausimai.
- Prioritetine plėtra siūloma laikyti teritorijas, patenkančias į planuojamas miesto ribas.
- Vilkaviškis turi geras prielaidas tapti svarbiu turtingo Suvalkijos žemdirbių regiono dvasiniu, kultūriniu, prekybiniu, laisvalaikio ir sporto židiniu. Tam reikia sukurti jau egzistuojančių kultūros ir gamtos vertybių pagrindu pilnakraujį, patrauklų miesto centrą. Kol kas, jo objektai išsibarstę, reikia ryškesnio architektūrinio sprendimo centrinei aikštei. Bendrajame Plane išryškėjo Centrinės viso miesto dalies architektūrinio konkurso būtinybė.
- Miesto architektūrinis identitetas palyginti neblogai suvokiamas. Tam tarnauja gerai matoma nuo pietinio aplinkkelio Katedra, centrinės Vytauto gatvės užstatymas su Kultūros namais, besitęsiantis iki Paežerių dvaro rūmų. Miestovaizdžio identitetą reikėtų apsaugoti nuo galimų konkurentų — aukštų ir stambiagabaričių statinių.
- Miestas turi žymiai išryškinti gamtinio karkaso teikiamas galimybes, t.y. sutvarkyti kertančių miestą upelių aplinką įrengiant čia ištisinius pėsčiųjų ir

dviračių takus iki pat Paežerių ežero poilsio komplekso. Svarstyti mintis įrengti didesnius vandens veidrodžius - kaskadas miesto centrinėje dalyje.

1.1. Veiklos miesto teritorijose reglamentai

1 lentelė. Teritorijų naudojimo tipai ir jų reglamentavimas

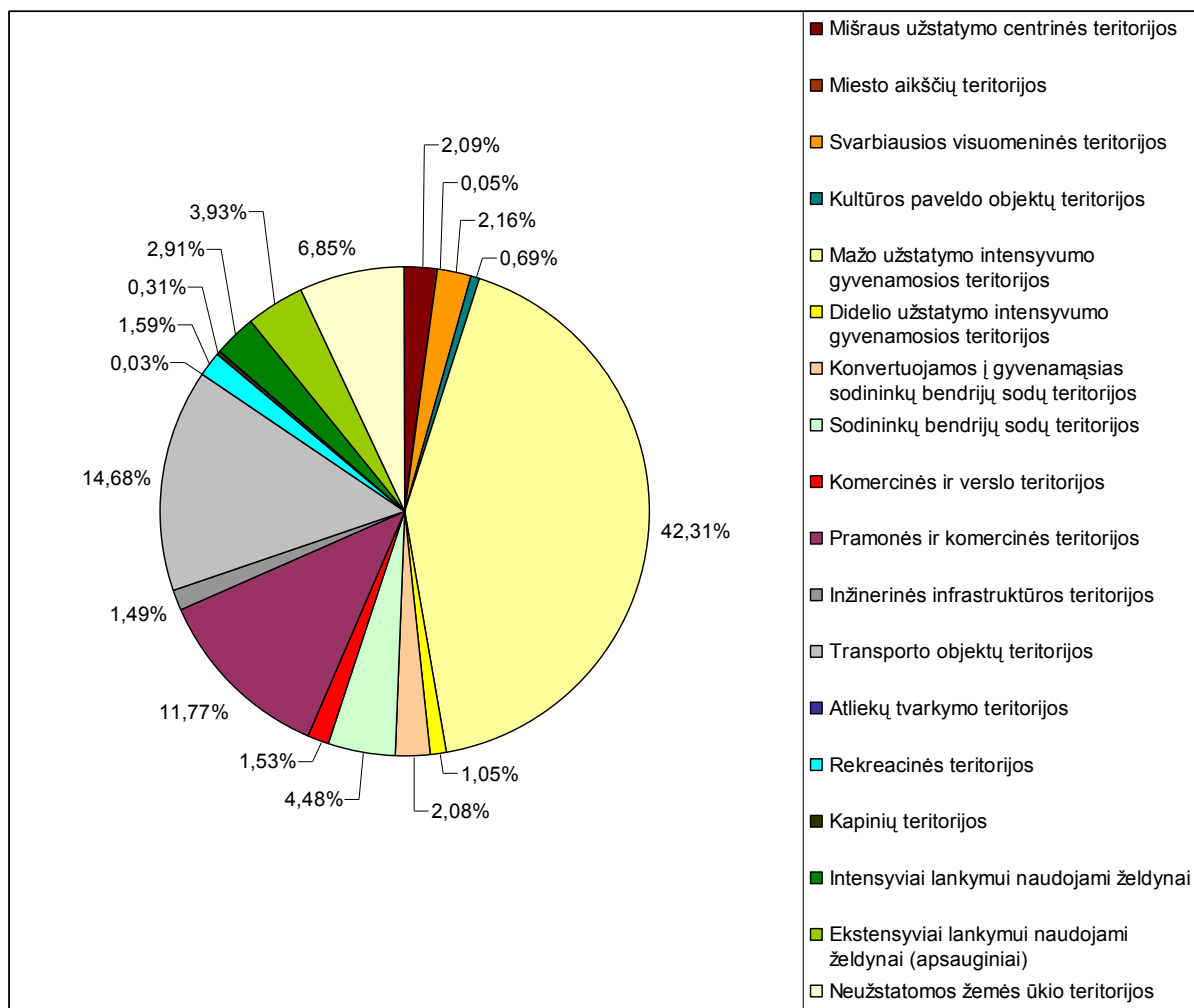
G-kodas	Pavadinimas	Aprašymas	Galimos pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtys ir naudojimo būdai	Užstatymo intensyvumas/ aukštingumas
URBANIZUOJAMOS TERITORIJOS				
nt1	Mišraus užstatymo centrinės teritorijos	Mišraus užstatymo miesto centro ir kitų lokalių centrų teritorijos, kuriose vyrauja komercinė, visuomeninė ir gyvenamoji statyba ir kurioms keliami ypatingi reikalavimai pastatų ir jų aplinkos architektūrinei kokybei	Kitos paskirties žemė: gyvenamosios teritorijos; visuomeninės paskirties teritorijos; komercinės paskirties objektų teritorijos; inžinerinės infrastruktūros teritorijos; rekreacinės teritorijos; bendro naudojimo teritorijos; atskirųjų želdynų teritorijos.	Iki 1,0 / iki 30 m
nt2	Miesto aikščių teritorijos	Svarbių miesto viešųjų erdvių teritorijos	Kitos paskirties žemė: bendro naudojimo teritorijos; inžinerinės infrastruktūros teritorijos.	-
nt3	Svarbiausios visuomeninės teritorijos	Teritorijos, kuriose vyrauja visuomeninės ir socialinės svarbos objektai (švietimo, medicinos, viešo administravimo)	Kitos paskirties žemė: visuomeninės paskirties teritorijos; inžinerinės infrastruktūros teritorijos; komercinės paskirties objektų teritorijos; bendro naudojimo teritorijos; atskirųjų želdynų teritorijos.	Iki 1,0 / iki 30 m
nt4	Kultūros paveldo objektų teritorijos	Teritorijos, kurios yra saugomų valstybinės reikšmės kultūros paveldo objektų	Konservacinės paskirties žemė	Pagal kultūros paveldo specialiuosius planus ir kt. reglamentus
nt5	Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos	Teritorijos, kuriose vyrauja mažaukštė gyvenamoji statyba kartu su reikalinga socialine, komercine, paslaugų ir pan. infrastruktūra	Kitos paskirties žemė: vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybos; visuomeninės paskirties teritorijos; komercinės paskirties objektų teritorijos; inžinerinės infrastruktūros teritorijos; bendro naudojimo teritorijos; atskirųjų želdynų teritorijos.	Teritorijos užstatymo intensyvumas ne daugiau kaip 0,5 / iki 12 m

G-kodas	Pavadinimas	Aprašymas	Galimos pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtys ir naudojimo būdai	Užstatymo intensyvumas/ aukštingumas
nt6	Didelio užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos	Teritorijos, kuriose vyrauja daugiaaukštė gyvenamoji statyba kartu su reikalinga socialine, komercine, paslaugų ir pan. infrastruktūra	Kitos paskirties žemė: <i>daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių statybos;</i> <i>visuomeninės paskirties teritorijos;</i> <i>komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> <i>inžinerinės infrastruktūros teritorijos;</i> <i>bendro naudojimo teritorijos;</i> <i>atskirųjų želdynų teritorijos.</i>	iki 1,0 / iki 17 m
nt7	Konvertuojamos į gyvenamąsias sodininkų bendrijų sodų teritorijos	Teritorijos, kurias tikslinga iš sodininkų bendrijų sodų konvertuoti į gyvenamąsias su atitinkama inžinerine infrastruktūra	Kitos paskirties žemė: <i>vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų statybos;</i> <i>visuomeninės paskirties teritorijos;</i> <i>komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> <i>inžinerinės infrastruktūros teritorijos;</i> <i>bendro naudojimo teritorijos;</i> <i>atskirųjų želdynų teritorijos.</i>	iki 0,5 / iki 10 m
nt8	Sodininkų bendrijų sodų teritorijos	Esamos sodininkų bendrijų sodų teritorijos, kuriose pokyčiai nenumatomi	Žemės ūkio paskirties žemė	iki 0,5 / iki 10 m
nt9	Komercinės ir verslo teritorijos	Teritorijos, kuriose vyrauja verslo objektai, darbo vietos, prekyba, paslaugos	Kitos paskirties žemė: <i>komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> <i>inžinerinės infrastruktūros teritorijos;</i> <i>visuomeninės paskirties teritorijos;</i> <i>bendro naudojimo teritorijos;</i> <i>atskirųjų želdynų teritorijos.</i>	iki 2,0 / iki 30 m
nt10	Pramonės ir komercinės teritorijos	Teritorijos, kuriose vyrauja gamyba, sandėliavimas, verslas, darbo vietos.	Kitos paskirties žemė: <i>komercinės paskirties objektų teritorijos;</i> <i>pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos;</i> <i>inžinerinės infrastruktūros teritorijos;</i> <i>atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo teritorijos</i> <i>bendro naudojimo teritorijos;</i> <i>atskirųjų želdynų teritorijos.</i>	iki 2,0 / iki 30 m
nt11	Inžinerinės infrastruktūros teritorijos	Teritorijos inžinerinei infrastruktūrai	Kitos paskirties žemė: <i>inžinerinės infrastruktūros teritorijos;</i> <i>komercinės paskirties objektų teritorijos</i> <i>atskirųjų želdynų teritorijos.</i>	-

G-kodas	Pavadinimas	Aprašymas	Galimos pagrindinės tikslinės žemės naudojimo paskirtys ir naudojimo būdai	Užstatymo intensyvumas/ aukštingumas
nt12	Transporto objektų teritorijos	Teritorijos miesto gatvėms, keliams, susisiekimo objektams	Kitos paskirties žemė: <i>inžinerinės infrastruktūros teritorijos; komercinės paskirties objektų teritorijos atskirųjų želdynų teritorijos.</i>	-
nt20	Atliekų tvarkymo teritorijos	Atliekų tvarkymo ir utilizavimo teritorijos	Kitos paskirties žemė: <i>Atliekų tvarkymo teritorijos.</i>	-
Neurbanizuojamos teritorijos				
nt13	Rekreacinės teritorijos	Rekreacijai skirtos, neurbanizuodamos teritorijos	Kitos paskirties žemė: <i>rekreacinės teritorijos.</i>	iki 0,5 / iki 10 m
nt14	Kapinių teritorijos	Kapinėms skirtos teritorijos	Kitos paskirties žemė: <i>bendro naudojimo teritorijos.</i>	-
nt15	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Rekreaciniai želdynai, miesto parkai ir skverai	Kitos paskirties žemė: <i>atskirųjų želdynų teritorijos; bendro naudojimo teritorijos; inžinerinės infrastruktūros teritorijos.</i>	-
nt16	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai (apsauginiai)	Miesto apsauginiai želdynai, nepritaikomi lankymui	Kitos paskirties žemė: <i>atskirųjų želdynų teritorijos; bendro naudojimo teritorijos; inžinerinės infrastruktūros teritorijos.</i>	-
nt18	Neužstatomos žemės ūkio teritorijos	Žemės ūkyje naudojamos teritorijos	Žemės ūkio paskirties žemė	-
nt19	Vandenų teritorijos	Vandenys: ežerai, tvenkiniai, upės	Vandens ūkio paskirties žemė	-

2 lentelė. Teritorijų naudojimo tipų užimami plotai Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano rengimo ribose.

Naudojimo tipas	Plotas, ha
Mišraus užstatymo centrinės teritorijos	36,2
Miesto aikščių teritorijos	0,9
Svarbiausios visuomeninės teritorijos	37,4
Kultūros paveldo objektų teritorijos	12,0
Mažo užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos	732,0
Didelio užstatymo intensyvumo gyvenamosios teritorijos	18,2
Konvertuojamos į gyvenamąsias sodininkų bendrijų sodų teritorijos	35,9
Sodininkų bendrijų sodų teritorijos	77,5
Komercinės ir verslo teritorijos	26,4
Pramonės ir komercinės teritorijos	203,7
Inžinerinės infrastruktūros teritorijos	25,7
Transporto objektų teritorijos	253,9
Atliekų tvarkymo teritorijos	0,5
Rekreacinės teritorijos	27,5
Kapinių teritorijos	5,3
Intensyviai lankymui naudojami želdynai	50,4
Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai (apsauginiai)	68,0
Neužstatomos žemės ūkio teritorijos	118,4
Iš viso bendrojo plano rengimo ribose	1730,1

1 pav. Teritorijų naudojimo tipų procentinis pasiskirstymas Vilkauski mieste.

3 lentelė. Visuomenei reikšmingų viešų ir privačių objektų sąrašas (eilės numeris atitinka numerius brėžiniuose).

Numeris	Pavadinimas	Adresas
1	A. Laurinaičio ambulatorija, filialas	Maironio g. 5A
2	A. Šinkūno IĮ	P. Jašinsko g. 2
3	AB RST, Alytaus regiono Vilkauski skyrius	Žemdirbių g. 3
4	Ačiū, UAB Tikroji forma baras	Pilviškių g. 3 - 2
5	Aira, Vilkauski m. dviračių sporto klubas	Vytauto g. 101
6	Algirdo Butkevičiaus labdaros ir paramos fondas	J. Basanavičiaus a. 7
7	Alinos Burbienės IĮ	P. Jašinsko g. 2
8	Alvitas, Vilkauski r. medžiotojų klubas	Pilviškių g. 33
9	Amatų mokymo centras, UAB Vilkauski padalinys	Gedimino g. 10 - 5
10	Antstolio Algimanto Maliukevičiaus kontora	Vilniaus g. 9
11	Apgamas, Juozo Prušinsko įmonė	Pilviškių g. 8
12	Arka, J. Lieponio IĮ kavinė	Gedimino g. 3
13	Aušra, AA grupė	Gedimino g. 19
14	B. Cicėno stomatologinis kabinetas	Maironio g. 6
15	Bankas DnB NORD, AB	Gedimino g. 16
16	Bankas SNORAS, AB	J. Basanavičiaus a.

VILKAVIŠKIO MIESTO TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS. SPRENDINIAI

Numeris	Pavadinimas	Adresas
17	Bankas SNORAS, AB, skyrius Nr. M15	Nepriklausomybės g. 61
18	Camelia, A. Švarcos vaistinė	J. Basanavičiaus g. 2
19	Camelia, A. Švarcos vaistinė	Maironio g. 25
20	Camelia, A. Švarcos vaistinė	P. Jašinsko g. 2
21	Camelia, A. Švarcos vaistinė	Maironio g. 5B
22	Camelia, UAB Nemuno vaistinė	Kūstučio g. 15
23	Cento, Aguona, UAB Palink, Nr. 1019	Vytauto g. 18
24	Cento, Vilkaviškis, UAB Palink	Kūstučio g. 15
25	D. Žitkauskienės IĮ odontologijos kabinetas	P. Jašinsko g. 2
26	Darbo partija, Vilkaviškio r. skyrius	Gedimino g. 16
27	Du gaideliai, J. Galinskienės IĮ vaikų kavinė	Vytauto g. 93
28	Eglutė, sveikatos namai, IĮ filialas	Maironio g. 5
29	Euro vaistinė Nr. 203	Vienybės g. 47
30	Euro vaistinė Nr. 83	J. Basanavičiaus a. 1
31	G. Kinderienės IĮ burnos higienos kab.	Maironio g. 25
32	Gervė, Vilkaviškio sporto klubas	Žemdirbių g. 3
33	Gintarinė vaistinė, UAB	Gedimino g. 13
34	Gyvulių produktyvumo kontrolė	J. Basanavičiaus g. 9
35	Hepmeda, UAB privati klinika	J. Basanavičiaus a. 5
36	IKI, UAB Palink, Nr. 329	Vienybės g. 47
37	JŪRINĖ ŠARKA, D. Olišauskienės firma	Gedimino g. 3
38	Kauno karo prievolės centras	J. Basanavičiaus a. 9
39	Kauno teritorinė liginių kasa	P. Jašinsko g. 2
40	Kauno teritorinė statistikos valdyba	S. Nėries g. 12A
41	KEMSITA, UAB	Statybininkų g. 2-6
42	Kontaplis, Vilkaviškio r. žemaičių draugija	Statybininkų g. 6-46
43	KRETINGOS MAISTAS, VšĮ Vilkaviškio skyrius	Vienybės g. 52
44	L. Miliauskienės IĮ	J. Basanavičiaus a. 3A,
45	L. Škėmienės IĮ	Statybininkų g. 3 -1
46	Lietuvos dujos, AB	J. Basanavičiaus a. 9
47	Lietuvos kempingų asociacija	Statybininkų g. 2-6
48	Lietuvos kurčiųjų draugijos Vilkaviškio pirminė organizacija	Vilniaus g. 4 - 2
49	Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugija	Algirdo g. 7
50	Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija	Pramonės g. 13
51	Lietuvos ritinio sporto federacija	Žalgirio g. 15
52	Lietuvos sakaliukų sąjungos Vilkaviškio skyrius	J. Basanavičiaus a. 7
53	Lietuvos samariečių bendrija	J. Basanavičiaus a. 11
54	Lietuvos saugios laivybos administracija	Algirdo g. 7
55	Lietuvos socialdemokratų partijos skyrius	J. Basanavičiaus a. 7
56	Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnyba	S. Nėries g. 40
57	LR žemės ūkio konsultavimo tarnyba	Gedimino g. 16
58	LR žemės ūkio rūmų savivaldos organizatorius	J. Basanavičiaus a. 7
59	Maltos ordino pagalbos tarnyba	Vytauto g. 83
60	Marijampolės RAAD	J. Basanavičiaus a. 7-21
61	Marijampolės regiono keliai, VĮ	S. Nėries g. 88
62	Marijampolės švara, UAB, Vilkaviškio filialas	Šiaurės g. 20
63	Marijampolės VSC, Vilkaviškio sk.	P. Jašinsko g. 2A
64	Maxima XX, Maxima LT, UAB	J. Basanavičiaus a. 1
65	N vaistinė, UAB Norfos vaistinė Nr. 29	Nepriklausomybės g. 61
66	Norfos mažmena, UAB	Nepriklausomybės g. 61
67	Norfos mažmena, UAB	Vytauto g. 67

VILKAVIŠKIO MIESTO TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS. SPRENDINIAI

Numeris	Pavadinimas	Adresas
68	Nucleus, jaunimo klubas	Vytauto g. 26,
69	Onos Izabelės Kavaliauskienės IĮ	P. Jašinsko g. 2
70	Pedagoginė psichologinė tarnyba	P. Jašinsko g. 2
71	Pegasas, UAB Teivida kavinė	Vytauto g. 28
72	Pijo disco baras	J. Basanavičiaus a. 3A
73	Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga	Gedimino g. 19
74	Poseidonas, Vilk. r. atletinės gimnastikos klubas	Vytauto g. 28
75	Priepilauka	Medžiotojų g.
76	Profesinio rengimo centras	S. Nėries g. 40
77	Projekuojama maudykla	Medžiotojų g.
78	PUŠELĖ, IĮ	Vytauto g. 99
79	R. Čirvinskienės stomatologijos kabinetas	Birutės g. 4
80	R. Jankauskienės stomatologinis kabinetas	P. Jašinsko g. 2
81	R. Naujalienės įmonė	Vytauto g. 4
82	R. Škėmos IĮ	Statybininkų g. 3 -1
83	Ravyras, dvikovinių sporto šakų klubas	Vytauto g. 4
84	Registru centras, VĮ	J. Basanavičiaus a. 7
85	Rudenėlis, Vilkaviškio r. pagyvenusių žmonių klubas	Vienybės g. 52
86	S. Karpavičiaus IĮ	Pilviškių g. 33-9,
87	Sanus, UAB	Maironio g. 6
88	SEB Vilniaus bankas, AB	Vytauto g. 24A
89	Senų vežimų klubas	Saulės g. 1
90	Septintosios dienos adventistų bažnyčia	Vytauto g. 25
91	Sodra, Vilkaviškio sk.	Maironio g. 6
92	Sūduva, S. Nėries vid. mokyklos sporto klubas	Vienybės g. 1
93	Suskystintos dujos, AB	Vytauto g. 4A
94	Sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos padalinys	Maironio g. 25
95	Svirkalnis, Vilkaviškio r. medžiotojų klubas	Vilties g. 33
96	Swedbank, AB	J. Basanavičiaus a. 9
97	Šiaulių bankas, AB	J. Basanavičiaus a. 3
98	Širvinta, Vilkaviškio miesto šachmatų klubas	Birutės g. 2 - 41
99	Šv. Kryžiaus filijinė bažnyčia	Vysk. A. Karoso g. 2
100	Švč. Mergelės Marijos Apsilankymo katedra	Vytauto g. 14
101	UAB Liteksto, Vilkaviškio šiluma	Birutės g. 8a
102	UAB Vilkaviškio valymo įrenginiai	Lobiškių g. 27
103	Uosija, Vilkaviškio r. medžiotojų klubas	S. Nėries g. 1
104	V. Janulionienės odontologijos kabinetas	J. Basanavičiaus a. 5,
105	V. Kavaliauskienės IĮ	S. Daukanto g. 2
106	V. Lekešienės įmonė	Statybininkų g. 2-1
107	V. Liansbergienės stomatologinis kabinetas	P. Jašinsko g. 2
108	Valst. gyvulių veislininkystės priež. tarnyb.	J. Basanavičiaus a. 9
109	Valst. teritorijų planavimo ir statybos inspekcija	J. Basanavičiaus a. 11
110	Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Vytauto g. 2B
112	Valstybinė mokesčių inspekcija	Statybininkų g. 13
113	Valstybinės sėklų ir grūdų tarnyba	S. Nėries g. 1
114	Vidutės Narijauskienės įmonė	Vytauto g. 95A
115	Viešbutis "Širvinta"	J. Basanavičiaus a. 5
116	Viešosios policijos apsaugos tarnyba	Vytauto g. 6
117	Vijolinga, UAB minibaras	Birutės g. 2
118	Viljūris, UAB	J. Basanavičiaus a. 4-1
119	Viljūris, UAB filialas	Vytauto g. 20

VILKAVIŠKIO MIESTO TERITORIJOS BENDRASIS PLANAS. SPRENDINIAI

Numeris	Pavadinimas	Adresas
120	Vilkasta, UAB Senukų PC	S. Daukanto g. 31
121	Vilkaviškio Aibė	J. Basanavičiaus g. 34
122	Vilkaviškio aklųjų ir silpnaregių dienos centras	J. Basanavičiaus a. 11
123	Vilkaviškio Aušros gimnazija	Vienybės g. 52
124	Vilkaviškio darbo birža	S. Daukanto g. 17A
125	Vilkaviškio girininkija	Statybininkų g. 9
126	Vilkaviškio katalikių moterų draugija	J. Basanavičiaus a. 7 - 17
127	Vilkaviškio katalikių moterų draugija	J. Basanavičiaus g. 7-17
128	VILKAVIŠKIO KNYGYNAS, UAB	Gedimino g. 2A
130	Vilkaviškio komunalinis ūkis	Šiaurės g. 20
131	Vilkaviškio kredito unija	Statybininkų g. 9
132	Vilkaviškio kultūros centras	Vytauto g. 28
133	Vilkaviškio ligoninė	Maironio g. 25
134	Vilkaviškio lopšelis-darželis "Buratinas"	Vienybės g. 70
135	Vilkaviškio lopšelis-darželis "Eglutė"	S. Nėries g. 31A
136	Vilkaviškio lopšelis-darželis "Pasaka"	Dariaus ir Girėno g. 30
137	Vilkaviškio m. lengvosios atletikos sporto klubas	J. Basanavičiaus a. 3A
138	Vilkaviškio m. seniūnija	J. Basanavičiaus a. 7
139	Vilkaviškio muzikos mokykla	Kūstučio g. 13
140	Vilkaviškio pagrindinė mokykla	J. Basanavičiaus g. 17
141	Vilkaviškio paštas	J. Basanavičiaus a. 11
142	Vilkaviškio PGT	Žemdirbių g. 11
143	Vilkaviškio pirminės sveikatos priežiūros centras	P. Jašinsko g. 2
144	Vilkaviškio pradinė mokykla	Vienybės g. 50
145	Vilkaviškio pradinės mokyklos 2 korpusas	Maironio g. 21
146	Vilkaviškio r. apylinkės prokuratūra	Vilniaus g. 7
147	Vilkaviškio r. apylinkės teismas	Vilniaus g. 9
148	Vilkaviškio r. automobilių klubas	Gedimino g. 10-5
149	Vilkaviškio r. bitininkų draugija	Vytauto g. 2B
150	Vilkaviškio r. Giedrių jaunimo mokykla	Giedrių k., Šeimenos sen., 70192
151	Vilkaviškio r. kaimo bendruomenių sąjunga	J. Basanavičiaus a. 7
152	Vilkaviškio r. neįgaliųjų draugija	Vytauto g. 93
153	Vilkaviškio r. PK migracijos poskyris	J. Basanavičiaus a. 7
154	Vilkaviškio r. policijos komisariatas	Vytauto g. 6
155	Vilkaviškio r. policijos komisariatas	Vytauto g. 6
156	Vilkaviškio r. priešgaisrinė tarnyba	S. Nėries g. 1
157	Vilkaviškio r. Rotary klubas	J. Basanavičiaus a. 5,
158	Vilkaviškio r. sav. Šeimenos seniūnija	J. Basanavičiaus a. 7
159	Vilkaviškio r. savivaldybės administracija	S. Nėries g. 1
160	Vilkaviškio r. savivaldybės viešoji biblioteka	Sodų g. 1
161	Vilkaviškio r. sporto mokykla	Vilniaus g. 4
162	Vilkaviškio r. stalo teniso federacija	S. Nėries g. 88
163	Vilkaviškio r. žemėtvarkos skyrius	J. Basanavičiaus a. 11
164	Vilkaviškio r. žvyneline sergančiųjų organizacija	Nepriklausomybės g. 78-1
165	Vilkaviškio rajono neįgaliųjų žmonių sąjunga	Maironio g. 25
167	Vilkaviškio rajono pataisos inspekcija	Vilniaus g. 4
168	Vilkaviškio rajono slidininkų klubas	Vienybės g. 63
169	Vilkaviškio S. Nėries pagrindinė mokykla	Vienybės g. 1
170	Vilkaviškio socialinės pagalbos centras	Vysk. A.Karoso g. 5/Sodų g. 2
171	Vilkaviškio šeimos klinika, UAB	J. Basanavičiaus g. 4-2
172	Vilkaviškio šeimos medicinos centras, UAB	Maironio g. 5

Numeris	Pavadinimas	Adresas
173	Vilkaviškio šilumos tinklai	Vienybės g. 54
174	Vilkaviškio turizmo ir verslo informacijos centras	J. Basanavičiaus a. 7
175	Vilkaviškio vaikų ir jaunimo centras	Vytauto g. 26
176	Vilkaviškio vandenys, UAB	Pramonės g. 13
177	Vilkaviškio vandenys, UAB Vilkaviškio cechas	Vienybės g. 65
178	Viltis, sutrikusio intelekto žmonių globos bendrijos padalinys	Maironio g. 30

1.2. Teritorijų visuomenės poreikiams rezervavimas

Rezervuoti visuomenės poreikiams būtina naujai planuojamų svarbiausių gatvių trasas bei atskirųjų želdynų teritorijas. Tokių gatvių daugiausia yra naujai urbanizuojamuose šiaurės – rytinėje miesto dalyje (nauji kvartalai, aplinkkelis).

Rezervuotinių gatvių plotų mieste yra ir daugiau, bet tai susiję su esamų pernelyg siaurų gatvių rekonstrukcija (daugiausiai konvertuojamuose soduose) ir jų tikslus plotus reikalinga nustatyti tų gatvių techniniuose projektuose ar detaliuosiuose planuose.

Iš atskirųjų želdynų, primoje eilė, būtina rezervuoti visuomenės poreikiams žalius plotus daugiabučių kvartaluose, taip pat Paežerių ežero bei Vilkaujos ir Šeimenos upelių pakrantes.

1.3. Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėseną

Pagal Teritorijų planavimo įstatymą, patvirtinus bendrąjį planą, turi būti vykdoma jo sprendinių įgyvendinimo stebėseną, priežiūra ir kontrolė, nuolat kaupiama ir analizuojama informacija, nustatomas investicijų poreikis, rengiamos programos bendrojo plano sprendiniams įgyvendinti.

Bendrojo plano stebėsenos metu:

- 1) rengiama bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo programa, nustatomas investicijų poreikis;
- 2) formuojant savivaldybės biudžetą, teikiami pasiūlymai dėl bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo;
- 3) stebimi ekonominio potencialo, ūkinės veiklos, infrastruktūros, nekilnojamojo turto rinkos raidos pokyčiai;
- 4) vykdoma gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimo priežiūra;
- 5) analizuojami sveikatos apsaugos ir socialinės rūpybos infrastruktūros bei jų sąlygų pokyčiai;
- 6) vykdoma kultūros ir švietimo infrastruktūros duomenų informacijos analizė;
- 7) analizuojama teritorijų planavimo duomenų banke sukaupta informacija;
- 8) analizuojamos kitos pagrindinės ekonominės veiklos sąlygos ir kiti aplinkos kokybę įtakojantys faktoriai.

Remdamiesi bendrojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo stebėsenos duomenimis, savivaldybės administracijos direktorius, ne vėliau kaip likus šešioms mėnesiams iki kiekvienų savivaldybės rinkimų pradžios, turi pateikti ataskaitas savivaldybės tarybai, taip pat informuoti visuomenę apie bendrojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimą.

Savivaldybės administracijos direktorius per šešis mėnesius po savivaldybių tarybų rinkimų turi supažindinti savivaldybės tarybą savivaldybės teritorijos bendrojo teritorijų planavimo dokumentų sprendinių įgyvendinimo rezultatais.

2. SAUGOMOS TERITORIJOS IR MIESTO ŽELDYNŲ SISTEMA

Iš visų *LR Saugomų teritorijų įstatyme* (Žin., 2001, Nr. 108-3902), nurodytų saugomų teritorijų tipų Vilkaviškio mieste yra tik ekologinės apsaugos zonų: bendrosios ekologinės apsaugos (požeminių vandenių (vandenviečių), paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų), vizualinės (regimosios) apsaugos zonų (paveldo objektų), sanitarinės apsaugos (gamybinių ir komunalinių objektų, žemės ūkio įmonių bei kitų ūkio ir infrastruktūros objektų) apsaugos zonos bei gamtinio karkaso teritorijos.

Duomenys apie Vilkaviškio mieste esančios vandenvietės apsaugos zonas buvo gauti iš Lietuvos geologijos tarnybos. Miesto bendrojo plano rengimo metu šios zonos keistos nebuvo. Duomenys apie paviršinio vandens telkinių apsaugos zonas buvo gauti iš Nacionalinės žemės tarnybos. Kadangi bendrojo plano rengimo metu buvo koreguojama miesto riba, tai pagal jos pasikeitimą buvo koreguojamos ir paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos — miesto ribose šios zonos mažinamos iki sutampa su paviršinio vandens telkinių apsaugos juostos ribomis.

Paviršinio vandens telkinių apsaugos juostos bei svarbiausios sanitarinės apsaugos zonos buvo įtrauktos į miesto bendrąjį planą taip, kaip tai nurodyta jas reglamentuojančiuose teisės aktuose.

Duomenys apie kultūros paveldo objektų apsaugos zonas buvo gauti iš Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos. Šios zonos buvo įtrauktos į bendrąjį planą ir keistos nebuvo.

2.1. Ekologinės apsaugos zonos

Iš šių apsaugos zonų Vilkaviškio miesto urbanistinei struktūrai didelę reikšmę turi vandenviečių ir paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos ir juostos. Be *Saugomų teritorijų įstatymo*, šias teritorijas reglamentuoja *Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašas* (Žin., 2007, Nr. 23-892) bei *Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos* (Žin., 1992, Nr.22-652).

Požeminių vandens telkinių (vandenviečių) sanitarines apsaugos zonas sudaro trys juostos, kurios nustatomos kiekvienai požeminio vandens vandenvietei atskirai, vadovaujantis požeminio vandens vandenviečių ir vandentiekio vamzdynų sanitarinių apsaugos zonų projektavimo ir priežiūros higienos normomis bei taisyklėmis HN 44-1993. Vilkaviškio miesto vandenvietės apsaugos zonos, kaip minėta, buvo gautos iš Lietuvos geologijos tarnybos ir jų ribos bendruoju planu nėra keičiamos. Pagal *Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas*, pirmojoje (griežtojo režimo) požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje draudžiama statyti gyvenamuosius ir visuomeninius pastatus, gyventi žmonėms — ši teritorija bendrojo plano žemės naudojimo ir apsaugos reglamentų brėžinyje ir yra vaizduojama kaip inžinerinės infrastruktūros teritorija, skirta vandenvietei eksploatuoti. Antrojoje ir trečiojoje požeminių vandens telkinių (vandenviečių) juostoje gyvenamųjų ir kitų pastatų statyba galima, išskyrus degalines ir panašius taršius objektus kaip nurodyta *Specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose*.

Vilkaviškyje (bendrojo plano rengimo ribose) paviršinio vandens telkinių apsaugos zonas turi Vilkauja (100 m į abi puses nuo kranto), Šeimena (200 m į abi puses nuo kranto), Kastinė (100 m į abi puses nuo kranto) ir Paežerių ežeras (500 m į abi puses nuo kranto).

Paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų plotis miestų ir miestelių teritorijose prie visų paviršinių vandens telkinių zonų plotis lygus tokiems paviršiniams vandens telkiniams nustatomų apsaugos juostų pločiui. Taip pat mažų vandens telkinių (ežerų ir tvenkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 2 ha, ir prie visų kanalų) apsaugos zonos sutampa su apsaugos juostomis.

Kadangi Vilkaviškio miesto teritorijos bendruoju planu buvo koreguojama ir plečiama miesto administracinė riba, tai atitinkamai buvo sumažintos paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos tose teritorijose, kurios pateko į naujas miesto ribas. Kitos į bendrojo plano ribas patenkančios teritorijos pagal LR *Adresų registrą* (http://www.registrucentras.lt/adr_pub/) ir LR *Teritorijos administracinių vienetų ir jų ribų įstatymą* (Žin., 1994, Nr. 60-1183) yra nei miestai, nei miesteliai, o tik kaimai. Taigi jose koreguoti paviršinio vandens telkinių apsaugos zonų ribų, remiantis dabar galiojančiais įstatymais, bendruoju planu nėra galima.

Tai ypač akivaizdu Kisiniškių kaime, kuris išsidėstęs prie Kastinės, tačiau nėra miestelis ir nėra įtraukiamas į naujas Vilkaviškio miesto ribas. Dėl šios priežasties šioje teritorijoje bendruoju planu paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos nėra keičiamos. Tačiau kompaktiškai užstatytoje Kisiniškių kaimo teritorijoje remiantis *Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygose* XXIX skyriuje išdėstytomis nuostatomis yra galima gyvenamųjų namų statyba šioje paviršinio vandens telkinių apsaugos zonoje.

Pagal *Saugomų teritorijų įstatymą*, **paviršinio vandens telkinių apsaugos zonose draudžiama:**

- 1) lieti srutas arba skystą mėšlą neįterpiant į gruntą;
- 2) įrengti kapines, sąvartynus;
- 3) statyti pastatus potvynių užliejamose teritorijose (išskyrus jose esančias sodybas) bei vandens telkinių šlaituose, kurių nuolydis didesnis kaip 10 laipsnių;
- 4) keisti esamą užstatymo liniją, rekonstruojant ar perstatant statinius esamose ir buvusiose sodybose (kai yra išlikę buvusių statinių ir (ar) sodų liekanų arba kai sodybos yra pažymėtos vietovės ar kituose planuose, taip pat nustatant juridinį faktą), išskyrus atvejus, numatytus teritorijų planavimo dokumentuose;
- 5) statyti vagonėlius paežerėse, paupiuose, miškuose, kitose vietose.

Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos taip pat nurodo, kad paviršinio vandens telkinių apsaugos zonose **draudžiama statyti pramonės įmones**, cechus, nuodingųjų chemikalų, trąšų sandėlius bei aikšteles, pavojingų atliekų surinkimo punktus, naftos produktų sandėlius, degalines, mechanines remonto dirbtuves bei technikos aikšteles, taip pat kitus objektus, galinčius turėti neigiamos įtakos gamtinei aplinkai, nesuderinus šio klausimo su Aplinkos ministerija (tačiau visais atvejais atstumai nuo šių objektų iki vandens telkinio kranto linijos turi būti **ne mažesni negu 100 metrų** iki vandens telkinio kranto linijos arba 50 metrų — nuo terasos šlaito briaunos (bet visais atvejais — potvynio metu neužliejamoje teritorijoje) bei **50 metrų** nuo kranto šlaito viršutinės briaunos, kai vandens telkiniams — sureguliuotoms upėms ir kanalams, kurių baseino plotas mažesnis kaip 10 kv. kilometrų, ir ežerams bei tvenkiniams, kurių plotas mažesnis kaip 0,5 hektaro — nustatytos **tik pakrantės apsaugos juostos**.

Taip pat **draudžiama statyti naujus gyvenamuosius namus**, vasarnamius, ūkininko ūkio ir kitus pastatus **už miestų, miestelių ir kaimų ribų** arčiau kaip **100 metrų** iki vandens telkinio kranto linijos arba 50 metrų — nuo terasos šlaito briaunos (bet visais atvejais — potvynio metu neužliejamoje teritorijoje) bei **50 metrų** nuo kranto šlaito viršutinės briaunos, kai vandens telkiniams — sureguliuotoms upėms ir kanalams, kurių baseino plotas mažesnis

kaip 10 kv. kilometrų, ir ežerams bei tvenkiniams, kurių plotas mažesnis kaip 0,5 hektaro — nustatytos **tik pakrantės apsaugos juostos**.

Esamose sodybose mažesniu atstumu gali būti statomas ir rekonstruojamas gyvenamasis namas bei jo priklausiniai.

Paviršinių vandens telkinių apsaugos juostos Vilkaviškio miesto teritorijos bendrajame plane buvo parodytos, kaip nustatyta *Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos apraše*.

Apsaugos juostos išorinė riba turi būti nustatoma nuo pakrantės šlaito, o kai pakrantės šlaito nėra, — nuo kranto linijos tokiais atstumais: prie ilgesnių kaip 10 km upių ir ant tokių upių įrengtų tvenkinių bei prie ežerų ir tvenkinių, kurių plotas didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas didesnis kaip 2 ha:

- kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas iki 5° – 5 m;
- kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas nuo 5° iki 10° — 10 m;
- kai pakrantės žemės paviršiaus vidutinis nuolydžio/polinkio kampas 10° ir didesnis — 25 m.

Prie 10 km ir trumpesnių upių, ežerų ir tvenkinių, kurių plotas ne didesnis kaip 0,5 ha, dirbtinių nepratekamų paviršinių vandens telkinių, kurių plotas 0,1–2 ha, bei prie visų kanalų apsaugos juosta nustatoma **du kartus mažesniu atstumu** nei nurodyta aukščiau.

Miestų ir miestelių teritorijose prie paviršinių vandens telkinių apsaugos juostos nustatomos vadovaujantis šiomis nuostatomis: gyvenamosiose teritorijose — aukščiau nurodyti atstumai **didinami 2 kartus**. Tačiau užstatytose miestų dalyse (išskyrus infrastruktūros, pramonės ir sandėlių teritorijas, kur apsaugos juostų atstumai didinami 3 kartus), kai prie paviršinio vandens telkinio yra įrengta arba numatoma įrengti bendro naudojimo krantinę ir/arba kitą viešą rekreacinę įrangą (statinius), — apsaugos juostos plotis gali būti **sumažinamas** arba **apsaugos juosta** gali būti **nenustatoma**.

Kadangi per **Vilkaviškio miestą** teka dvi svarbios upės (Vilkauja ir Šeimena), bendruoju planu siūloma jų pakrantėse įrengti rekreacinius želdynus su visa būtina rekreacine įranga. Siūloma pakrantėse įrengti viešo naudojimo pėsčiųjų bei dviračių takus, poilsio aikšteles ir pan. Kitose vietose, kurios neturi žymaus rekreacinio potencialo, siūloma pakrantės apsaugos juostas naudoti kaip apsauginius želdynus su minimaliu pritaikymu lankymui (pvz. įrengiant tik takus, kur yra akivaizdus jų poreikis).

Pagal *Saugomų teritorijų įstatymą*, **paviršinio vandens telkinių pakrantės apsaugos juostoje** draudžiama:

- 1) tverti tvoras, išskyrus atvejus, kai aptverti numatyta normatyviniuose dokumentuose dėl eksploataavimo saugumo;
- 2) naudoti trąšas, pesticidus ir kitus chemikalus;
- 3) dirbti žemę, ardyti velėną, išskyrus kultūrinių pievų atsėjimą, arčiau kaip 2 metrai nuo kranto ganyti gyvulius;
- 4) statyti autotransporto priemones arčiau kaip 25 metrai nuo vandens telkinio kranto.

Pakrantės apsaugos juostoje leidžiama statyti tik hidrotechninius statinius, vandens paėmimo ir išleidimo į vandens telkinius įrenginius, vandenvietes, tiltus, priplaukas, rekreacinėse zonose — paplūdimių įrangą, jachtų ir valčių elingus, kitus rekreacinius įrenginius.

Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos šiuos draudimus sukonkretina ir nurodo, kad pakrantės apsaugos juostose draudžiama:

- 1) statyti statinius (išskyrus hidrotechninius, vandens paėmimo ir išleidimo į vandens telkinius įrenginius, vandenvietes, paplūdimių įrangą), tverti tvoras;
- 2) tiesti kelius;
- 3) naudoti trąšas, pesticidus ir kitus chemikalus;
- 4) dirbti žemę, ardyti velėnas (išskyrus kultūrinių pievų atsėjimą, suderinus šį darbą su aplinkos apsaugos tarnybomis), ganyti gyvulius;
- 5) įrengti poilsivietes (išskyrus paplūdimius), statyti autotransporto priemones, kūrenti laužus;
- 6) ne miškų ūkio paskirties žemėje kirsti saugotinus medžius ir krūmus;
- 7) vykdyti pagrindinius plynus miško kirtimus, naikinti miško paklotę.

Tarp kitų ekologinės apsaugos zonų paminėtina ir **vandens valymo įrenginių apsaugos zona**. Jos dydis priklauso nuo valymo įrenginių pajėgumų ir šiuo metu pagal *Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas* yra 200 m. Ši zona šiek tiek dengia sodininių bendrijų sodų teritorijas, bet gyvenamųjų kvartalų nesiekia.

Kelių ir geležinkelių sanitarinės apsaugos zonos buvo gautos iš Nacionalinės žemės tarnybos. Šios zonos miesto gatvėms nėra nustatomos, todėl ten, kur koreguojama miesto riba, taip pat koreguojasi ir šios zonos.

Inžinerinių tinklų ir kitų infrastruktūros objektų sanitarinės apsaugos zonos buvo įtrauktos į miesto bendrąjį planą vadovaujantis *Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis*. Kadangi šios rūšies objektų yra itin daug ir skirtingo dydžio bei svarbos, miesto bendrajame plane, grafinėje dalyje, atvaizduotos tik svarbiausių magistralinių tinklų apsaugos zonos. Veikla šiose teritorijose reglamentuojama pagal *Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas* priklausomai nuo inžinerinių tinklų ar objektų rūšies.

Siūloma parengti apsaugos juostų ir zonų nustatymo specialųjį planą.

2.2. Gamtinis karkasas

2.2.1. Vilkaviškio miesto gamtinis karkasas

Masteliu 1: 400000 gamtinis karkasas buvo pavaizduotas *Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane* 2002 metais (Žin., 2002, Nr. 110-4852). Smulkesnis gamtinio karkaso rajoninis lokalizavimas buvo atliktas dar 1993 m. VU Kraštotvarkos grupės, vadovaujant prof. habil. dr. P. Kavaliauskui. Schemos visiems 44 Lietuvos rajonams buvo paruoštos masteliu 1:50000. Šia schema ir buvo vadovujamasi lokalizuojant gamtinio karkaso teritorijas Vilkaviškio mieste.

Vilkaviškio mieste ir planuojamos teritorijos ribose iš visų saugomų teritorijų tipų, kurie nurodyti *Saugomų teritorijų įstatyme*, yra tik gamtinio karkaso teritorijos bei vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos bei zonos.

Įvertinus Vilkaviškio miesto padėtį gamtinio karkaso sistemoje, potencialių gamtinio karkaso teritorijų būklę projektuojamose Vilkaviškio miesto teritorijos ribose išskiriama:

- Paežerių ežero ir jo apylinkės — vidinio stabilizavimo arealas Ekologinio kompensavimo laipsnis šiose teritorijose šio metu yra silpnas.

- Svarbiausi rekreaciniai ir apsauginiai želdynai bendrojo plano rengimo ribose — vidinio stabilizavimo arealai. Ekologinio kompensavimo laipsnis šiose teritorijose šiuo metu yra silpnas.
- Šeimenos, Vilkaujos, Kastinės, Vembrės ir kitų mažų upelių bei kanalų slėniai — vietinės reikšmės migraciniai koridoriai. Ekologinio kompensavimo laipsnis čia šiuo metu yra labai silpnas. Visos upės ir upeliai turi vandens apsaugos juostas bei zonas, išskyrus Vilkautos ir Šeimenos slėnius miesto centrinėje dalyje. Ten numatoma kurti pakrančių želdynus su rekreacine įranga.
- Geoekologinės takoskyros planuojamos teritorijos ribose neišskiriamos.

2.2.2. Gamtinio karkaso teritorijų reglamentavimas

Pagal *LR Saugomų teritorijų įstatymą* (Žin., 2001, Nr. 108-3902), gamtinis karkasas yra vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.

Jis susideda iš geoekologinių takoskyrų, geosistemų vidinio stabilizavimo arealų ir ašių bei migracinių koridorių.

LR Saugomų teritorijų įstatyme nurodyta, kad gamtinis karkasas ir į jo sudėtį įeinantys ekologiniai tinklai nustatomi tvirtinant bendrojo arba specialiojo teritorijų planavimo dokumentus. Patvirtintomis gamtinio karkaso bei ekologinių tinklų ribomis ir teisės aktų nustatytais veiklos apribojimais privaloma vadovautis rengiant miškotvarkos ir žemėtvarkos projektus, kitus specialiuosius ir detaliuosius planus.

Taip pat šis įstatymas nustato, kad gamtinio karkaso rekreacinės, miškų ūkio ir agrarinės paskirties teritorijose **draudžiama statyti pramonės įmones**, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimai, ir **gyvenamuosius kvartalus**. Leidžiama tokia veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas, yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus.

Gamtinio karkaso teritorijų išskyrimo ir tvarkymo principus detaliau išaiškina *Gamtinio karkaso nuostatai* (Žin., 2010, Nr. 87-4619). Pagal šiuos nuostatus gyvenamasis kvartalas gamtinio karkaso teritorijoje — tai **5 ar daugiau gyvenamųjų namų** ar ūkininkų **sodybų, atstumas** tarp kurių **ne didesnis kaip 150 m**. Šis atstumas matuojamas nuo sodybos ar namų valdos pastato, esančio (arba nustatyta tvarka patvirtintame teritorijų planavimo dokumente numatyto) arčiausiai naujai planuojamo sklypo ribos.

Ūkinė veikla gamtinio karkaso teritorijose gali būti vykdoma tik įvertinus šios veiklos poveikį gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei teisės aktų nustatyta tvarka, numčius ir įgyvendinus įvairiapuses priemones antropogeniniam poveikiui kompensuoti, gamtiniam kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei išsaugoti ar atkurti.

Šis veiklos gamtinio karkaso teritorijose reglamentavimas ypač aktualus Paežerių **ežerui ir jo pakrantėms**, kurios pasižymi ypatingu kraštovaizdžiu ir sudaro didžiausią gamtinio karkaso teritorijų masę planuojamoje teritorijoje. Kaip matyti, gyvenamųjų namų statyba šioje zonoje yra apribota nuostatomis, išvardintomis *Saugomų teritorijų įstatyme* ir *Gamtinio karkaso nuostatuose*.

Pagal *Gamtinio karkaso nuostatus*, gamtinio karkaso teritorijos skirstomos į:

5. **Pažeistos gamtinio karkaso teritorijos** — moksliskai pagrįstos ir teritorijų planavimo dokumentais nustatytos gamtinio karkaso teritorijos, praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą ir/arba vertingiausias gamtinius elementus, jų dalis ir nebegalinčios atlikti ekologinio kompensavimo funkcijų.

6. **Patikimo geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos** — moksliskai pagrįstos ir teritorijų planavimo dokumentais nustatytos santykinai natūralios miškingos (80—100 %) arba pelkingos teritorijos bei paviršinio vandens telkiniai ir jų pakrantės.
7. **Riboto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos** — moksliskai pagrįstos ir teritorijų planavimo dokumentais nustatytos mažiau miškingos (50—80 %) teritorijos, stipriai ar iš dalies nusausintos pelkės.
8. **Silpno geoekologinio potencialo gamtinio karkaso teritorijos** — moksliskai pagrįstos ir teritorijų planavimo dokumentais nustatytos mažai miško plotų ir pelkučių turinčios lengvų dirvų arba bemiškės sunkių dirvų agrarinės teritorijos, eksploatuojami durpynai ir ganyklų plotai, kitos sukultūrintos teritorijos su gausiais urbanistiniais elementais.

Taip pat šiuose nuostatuose pasakyta, kad gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla yra:

- 1) bendro teritorijos miškingumo didinimas, atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, želdinių apsauga ir įveisimas kelių sanitarinės apsaugos zonose, agrarinėse ir urbanizuotose teritorijose;
- 2) techninės priemonės, mažinančios sausinamosios melioracijos poveikį, sudarančios sąlygas pelkėdarai, upelių ar jų ruožų, natūralių vandentakų atsistatymui, natūraliam augalų bendrijų ir gyvūnų populiacijų ir jų migracijos kelių formavimuisi;
- 3) pažeistų teritorijų, jūros akvatorijų, vandens telkinių atkūrimo, išvalymo nuo užteršimo darbai, pramonės ir stambių žemės ūkio objektų ir įrenginių, bešeimininkių nenaudojamų statinių išskėlimas;
- 4) ekologinė žemdirbystė ir agrarinės aplinkosaugos priemonių taikymas;
- 5) teritorijų pritaikymas ekstensyviai rekreacijai;
- 6) mokslinė veikla.

Gamtinio karkaso teritorijose, kurias bendrieji planai numato **urbanizuoti**, turi būti formuojamos tarpusavyje besijungiančios **atskirųjų želdynų struktūros**, sudarančios ne mažiau kaip **50 %** teritorijos ploto, turi būti užtikrinamas ne mažesnio už nustatytas normas priklausomųjų želdynų ploto įveisimas, vykdomos kitos bendrųjų planų sprendiniais nustatytos kraštovaizdžio apsaugos ir tvarkymo priemonės. Gamtinio karkaso **kitos** tikslinės **paskirties** sklypų užstatymo tankumas ribojamas **iki 30 % ploto**. Gamtinio karkaso **žemės ūkio paskirties** žemės sklypų užstatymo tankumas ribojamas iki **10 % ploto**.

Siekiant stiprinti teritorijų ekologinio kompensavimo funkcijas, turi būti vykdomos aktyvios riboto ir silpno ekologinio potencialo gamtinio karkaso struktūrų plėtojimo priemonės, teikiamas prioritetas šių teritorijų apželdinimui mišku (išskyrus pievų, ganyklų ir pelkių), parkų, kitų rekreacinės ir ekologinės paskirties želdynų įveisimui ir darniam tvarkymui, ekologiškai žemdirbystei, kitų agrarinės aplinkosaugos priemonių įgyvendinimui.

Renovuojant, perstatant užstatytas (pažeistas) gamtinio karkaso teritorijas miestuose, miesteliuose, turi būti užtikrinamas ne mažesnio už nustatytas normas želdynų ploto įveisimas.

Saugomose gamtinio karkaso teritorijose draudžiama keisti pagrindinę tikslinę konservacinę ir miškų ūkio žemės naudojimo paskirtį, išskyrus atvejus, kai tai daroma visuomenės poreikiams užtikrinti arba siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus ir objektus.

Tikslinė žemės naudojimo paskirtis gamtinio karkaso teritorijose (išskyrus degradavusias) nustatyta – miškų ūkio, konservacinė ir kita (naudojimo būdas — bendro naudojimo

teritorijos). Tokius sprendinius pagrindžia ir geologinės sąlygos, nes upių slėniai ir jų šlaitai yra nepalankūs statyboms, gruntai yra per silpni.

2.3. Miesto želdynai

Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniais iš viso numatoma 50,53 ha intensyviai naudojamų lankymui želdynų, 80,2 ha ekstensyviai naudojamų lankymui želdynų, 5,3 ha kapinių (neskaičiuojant uždarytų kapinių, kurios yra kultūros paveldo objektai) teritorijų, 0,96 ha miesto aikščių teritorijų.

2011 m. pradžioje Vilkaviškyje buvo 12483 gyventojai. Vienam Vilkaviškio miesto gyventojui tenka:

- 40 m² intensyviai naudojamų lankymui želdynų (rekreacinių);
- 54 m² ekstensyviai naudojamų lankymui želdynų (apsauginių).

Šie želdynų kiekiai viršija minimalius normatyvus pateiktus *Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normose* (turi būti ne mažiau kaip 20 m² rekreacinių želdynų vienam miesto gyventojui).

Mieste šiuo metu yra ir trys valstybinių miškų plotai (miškų ūkio paskirties žemė). Atsižvelgiant į jų padėtį mieste ir dydį, siūloma šiuos miškus laikyti miesto parkais (intensyviai naudojamais lankymui želdynais).

Numėris	Indeksas	Naudojimo tipas	Vieta	Plotas, ha
1	B3	Miesto aikščių teritorijos	J. Basanavičiaus a.	0,9
2	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Tarp Paežerių ež. ir Vytauto g.	6,2
3	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Tarp S. Nėries ir Vieniybės g.	2,5
4	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Tarp Žemdirbių ir Vieniybės g.	5,7
5	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Tarp Rožių, J. Biliūno ir Žalumynų g.	0,4
6	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Šeimenos ir Vilkaujos up. slėniai miesto centrinėje dalyje	18,3
7	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	S. Nėries ir Gedimino g. kampe	0,2
8	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Paežerių ež. pakrantė prie Medžiotojų g.	0,4
9	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Prie Vytauto ir Kooperatinių g.	0,7
10	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Prie Vieniybės g.	2,2
11	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Prie Vytauto ir Naujakurių g.	0,8
12	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Prie Vydūno g.	0,6
13	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Prie Radastų g.	1,0
14	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Tarp Vytauto ir J. Basanavičiaus g.	6,4
15	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Stoties g., Giedriai	0,8
16	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Tarp Maironio ir Nepriklausomybės g.	0,1
17	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Gyv. kvartale netoli Kūstučio g.	0,4
18	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Prie Vieniybės ir Lauko g. kampo	0,2
19	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Gyv. kvartale prie Nepriklausomybės g.	0,3
20	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Gyv. kvartale prie Lauko ir Vieniybės g.	0,4
21	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Vytauto g. priešais turgų	1,1
22	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Prie Vieniybės ir S. Nėries g. kampo	0,2

Numėris	Indeksas	Naudojimo tipas	Vieta	Plotas, ha
23	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Gyv. kvartale prie Aušros g.	0,3
24	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Gimtinės g.	0,1
25	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Prie Rimgaudo g.	4,6
26	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Vydūno g.	0,7
27	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Tarp Vydūno g. ir pietinio apvažiavimo	1,6
28	B4	Intensyviai lankymui naudojami želdynai	Šiaulių g.	0,6
		Iš viso intensyviai lankymui naudojamų želdynų		56,8
29	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Mažųjų upelių slėniukai tarp Lakštingalų ir Beržių g.	3,1
30	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Pietvakarinėje miesto dalis tarp Vytauto g. ir A7 kelio	12,3
31	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Giedriuose tarp gyv. kvartalo ir planuojamos pramonės zonos	4,8
32	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Šlapžemės tarp Paupio ir Medžiotojų g.	2,3
33	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Mažųjų upelių slėniukai ir šlapžemės prie planuojamo aplinkkelio	0,5
34	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Kastinės slėnis	3,4
35	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Šeimenos slėnis su intakais tarp Nepriklausomybės ir Lobiškių g.	8,0
36	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Šlapžmės prie Paežerių ež.	8,5
37	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Šeimenos ir intakų slėnis	4,5
38	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Šeimenos slėnis tarp K. Donelaičio ir Vytenio g.	1,3
39	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Vilkaujos slėnis	7,9
40	B6	Ekstensyviai lankymui naudojami želdynai	Mažųjų upelių slėniukai ir šlapžemės prie planuojamo aplinkkelio	5,1
		Iš viso ekstensyviai lankymui naudojamų želdynų		61,7
41	B2	Kapinių teritorijos	Kapų g.	5,3
42	R	Rekreacinės teritorijos	Miesto paplūdimys	7,2
43	R	Rekreacinės teritorijos	Prie Paežerių ež.	1,2
44	R	Rekreacinės teritorijos	Prie Paežerių ež.	7,9
45	R	Rekreacinės teritorijos	Prie Paežerių ež.	11,2
		Iš viso rekreacinių teritorijų		27,5

Pastaba: šių teritorijų numeriai atitinka numeracija brėžiniuose.

3. NEKILNOJAMOJO KULTŪROS PAVELDO TERITORIJOS

Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo sprendinių dalyje detalizuojamos Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane numatytos kultūros paveldo teritorijų saugojimo ir naudojimo sistema bei gairės. Šios bendrojo plano dalies tikslas — užtikrinti kultūros paveldo teritorijų tvarkymą bendroje miesto teritorijos raidoje, integruojant jas į kultūrinio kraštovaizdžio teritorinę apsaugą. Kultūros paveldo teritorijų apsaugos užtikrinimui numatytas objektų tinkamas panaudojimas, kuris užtikrintų nekilnojamojo kultūros paveldo išlikimą.

Vilkaviškio miesto bendrojo plano nekilnojamojo kultūros paveldo dalyje nagrinėjami visi teritoriniai kultūros paveldo objektai ir pavieniai, nedidelę teritoriją užimantys objektai. Tai statinių kompleksai, statiniai, laidojimo, įvykių vietos, monumentai.

Vilkaviškio bendrojo plano kultūros paveldo dalis nustato teritorijos nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybos ir naudojimo prioritetus bei priemones, užtikrinančias kultūros paveldo objektų išsaugojimą. Plano sprendiniai rengti vadovaujantis *Lietuvos nacionaline darnaus vystymosi strategija* (Žin., 2003, Nr. 89-2039), kur nurodoma, kad Lietuvos kultūrinio savitumo išsaugojimas yra vienas iš Lietuvos darnaus vystymosi prioritetų.

Sprendiniai atitinka miestų ir miestelių lygmens teritorijų planavimo reikalavimus. Pateikiamos sąvokų turinys atitinka *Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymą* (Žin., 1995, Nr. 3-37; nauja redakcija Žin., 2004, Nr. 153-5571) bei kitų kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių nacionalinių ir Lietuvos ratifikuotų tarptautinių teisės aktų reikalavimus, Lietuvos teritorijos bendrąjį planą, kuris įtvirtina principą, kad kultūros paveldo išsaugojimą būtina vertinti kaip svarbų veiksnių, įtakojančių vietovės ekonominę plėtrą (1 str. 3 sk.; Žin., 2002, Nr. 110-4852).

Nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimas turi būti laikomas neatsiejama Vilkaviškio miesto teritorijos plėtros dalimi. Pagrindinė strateginė teritorijos plėtros kryptis — plano sprendiniai atitinka integralios kultūros paveldo apsaugos sampratą — siekiama kultūros paveldo objektų išsaugojimo, naudojant juos visuomenės reikmėms.

Sprendiniai taip pat atitinka tikslus, numatytus Lietuvos ratifikuotoje *Pasaulio kultūros ir gamtos paveldo globos konvencijoje* (5 str.; Žin., 1997, Nr. 19-411):

- 1) priimti generalinę politiką, kuri siektų kultūros ir gamtos paveldui suteikti tinkamą vaidmenį bendruomenės gyvenime ir to paveldo globą integruoti į bendras planavimo programas;
- 2) vystyti mokslinius ir techninius tyrimus bei tyrinėjimus ir paruošti veiksmingas priemones, kurios įgalintų valstybę neutralizuoti grėsmę, iškilusią kultūros ir gamtos paveldui;
- 3) imtis tinkamų įstatyminių, mokslinių, techninių, administracinių ir finansinių priemonių, būtinų šio paveldo identifikavimui, globai, išsaugojimui (konservavimui), prezentavimui bei reabilitavimui.

Pateikiami sprendiniai yra siejami su gamtos paveldo apsaugos reikalavimais ir atitinka aplinkos tvarkymo tikslus, nustatytus Lietuvos ratifikuotoje *Europos kraštovaizdžio konvencijoje* (5 ir 6 str.; Žin., 2002, Nr. 104-4621):

- 1) įteisinti kraštovaizdį kaip svarbią žmonės supančios aplinkos sudedamąją dalį, jų bendro kultūros ir gamtos paveldo apraišką bei jų savasties pagrindą;
- 2) integruoti kraštovaizdį kaip reiškinių į teritorijų ir miestų planavimo politiką bei kultūros, aplinkos, žemės ūkio, socialinę ir ekonominę politiką, taip pat į kiekvieną kitą politikos sritį, galinčią turėti poveikį kraštovaizdžiui;

- 3) nustatytus kraštovaizdžius įvertinti, atsižvelgiant į suinteresuotų dalyvių ir atitinkamos gyventojų grupės jiems priskiriamą ypatingą vertę.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai, jų teritorijos ir apsaugos zonos pažymėtos brėžiniuose.

3.1. Nekilnojamųjų kultūros paveldo objektų teritorinė sklaida planuojamoje teritorijoje

3.1.1. Statinių kompleksai ir statiniai

Reikia išskirti didžiausią — spirito fabriko statinių kompleksą. Šis objektas yra prie Kauno—Vilkaviškio—Kybartų kelio (Vytauto g.), patogioje turizmo reikmėms vietoje. Kompleksas užima didoką miesto teritorijos dalį. Šis retas tipologiniu požiūriu kultūros paveldo objektas urbanistiniu požiūriu glaudžiai susijęs su miestu, yra potencialus turistų traukos objektas planuojamoje teritorijoje. Dabar komplekso statiniai naudojami komercinei ir sandėliavimo paskirčiai. Kompleksas kol kas, nėra tvarkomas taip, kad būtų patrauklus turistams.

Kitas stambus statinių kompleksas prie to paties kelio — Vilkaviškio kunigų seminarijos statinių kompleksas. Jame veikia siuvimo fabrikas, teritorija nėra patraukli ir tinkamai sutvarkyta. Šiam objektui yra parengtas nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas (2008 m., VI „Lietuvos paminklai“). Šio plano sprendiniai buvo perkelti į Vilkaviškio miesto teritorijos bendrąjį planą (vertybės teritorijos ribos ir vizualinės apsaugos pozonio ribos).

Netoliese išlikę keli Vilkaviškio buv. dvaro sodybos pastatai, vienas seniausių Vilkaviškio pastatų — J.Basanavičiaus gimnazija. Miesto centre yra senojo užstatymo fragmentų.

Į LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių (NKV) registrą taip pat yra įtraukti malūnas-aliejinė bei buvusi spaustuvė.

3.1.2. Laidojimo vietos, monumentai

Vilkaviškyje yra trejos senosios kapinės — katalikų (Kapų g.), žydų (Vytauto g.), vokiečių (taip pat Kapų g.). Buvusių caro kareivinių teritorijoje yra genocido aukų kapavietės vieta.

Vytauto g., prie Šv. Kryžiaus bažnyčios, yra paminklas Lietuvos nepriklausomybei.

Išvados:

1. Planuojamoje teritorijoje nėra gausu kultūros paveldo objektų, dauguma jų išsidėstę prie kelio į Kybartus, potencialios turistinės trasos.
2. Mieste visumoje išlikęs istorinis gatvių tinklas, tačiau istorinė erdvinė struktūra yra pažeista, prie aikštės ir senųjų gatvių atsirado didelių tūrių pastatai — naujadarai, dalinai pakeistos kai kurių gatvių trasos, pristatyta tipinių daugiabučių gyvenamųjų namų.
3. Planuojamoje teritorijoje yra vienas vertingiausių Lietuvos mažųjų pramonės paveldo objektų — spirito fabriko statinių kompleksas. Tai reikšmingas miesto kultūriniam kraštovaizdžiui statinių kompleksas, urbanistiniu požiūriu neatsiejamai susijęs su miesto istoriniu centru. Unikalus tipologiniu požiūriu yra kunigų seminarijos statinių kompleksas.
4. Miesto apylinkėse vyrauja kolūkinis kraštovaizdis su išlikusiais pavieniais istorinių tipų kraštovaizdžio elementais.

3.2. Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos, naudojimo ir tvarkymo programos

Vilkaviškio miesto kultūros paveldo apsaugą, pritaikymą ir naudojimą turi užtikrinti valstybinės ilgalaikės programos:

- 1) Ilgalaikė dvarų paveldo objektų — istorinių želdynų (parkų) tvarkymo darbų programa, patv. 2005 m. sausio 10 d. KVAD (KPD) įsakymu Nr. Į-09. Įgyvendinant šią programą vykdomas dvarų kultūros paveldo puoselėjimas regione, galimas nors dalinis istorinio kraštovaizdžio elementų atkūrimas.
- 2) LR Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimas Nr. 481 „Dėl dvarų paveldo išsaugojimo programos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“.
- 3) Kultūrinio turizmo plėtros programa. (Vilnius, 1998). Joje numatytos kultūrinio turizmo plėtros programos tikslai ir uždaviniai, programos realizavimo priemonės. Priemonių planui įgyvendinti planuojamoje teritorijoje turizmo infrastruktūros plėtra derinama su atrinktais eksponuotinių kultūros paveldo objektų dislokacija.

Laukiami rezultatai įgyvendinant šias programas:

- sudaromos palankesnės sąlygos kultūros paveldo objektų išsaugojimo užtikrinimui ir integravimui į visuomenės gyvenimą;
- efektyvesnis ES fondų ir kitos tarptautinės paramos panaudojimas;
- sudaromos palankesnės sąlygos pristatyti Europoje Lietuvos kultūros paveldą;
- sudaromos palankesnės sąlygos valstybės ekonominei, socialinei ir kultūrinei raidai, geresniems kultūrinės tapatybės elementų, tradicijų ir gyvenimo būdo ryšiams nacionaliniu, regioniniu bei vietiniu lygiais.

3.3. Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba ir naudojimas

Vilkaviškio miesto bendrojo plano sprendiniai bus įgyvendinami, remiantis pagrindinėmis kultūros paveldo apsaugos nuostatomis:

- 1) išsaugoti ir atgaivinti paveldėtą regiono savitumą atspindintį kultūros paveldą;
- 2) stiprinti valstybės institucijų ir visuomenės atsakomybę už kultūros paveldo išsaugojimą.

Kultūros paveldo objektai kartu yra ir kultūrinio turizmo ištekliai. Vilkaviškio miesto kultūros paveldo apsauga realizuojama pritaikant jį viešajam pažinimui ir naudojimui, kultūriniam turizmui plėtoti. Remiantis Europos kultūros paveldo apsaugos dokumentais, kultūros vertybės saugomos jas tinkamai naudojant.

Kultūros paveldo objektų ir vietovių teritorijose bei jų apsaugos zonose planuojama veikla reglamentuojama kultūros paveldo specialiuosiuose planuose ir paveldo apsaugą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Detalios tvarkymo ir apsaugos teritorinės priemonės konkretizuojamos detaliuosiuose planuose ir objektų, įrašytų į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą, individualiuose apsaugos reglamentuose, taip pat tipiniuose apsaugos reglamentuose, jeigu nėra individualių reglamentų.

3.3.1. Statinių kompleksai, statiniai

1. Statinių kompleksus ir atskirus statinius, kurie saugomi viešajam pažinimui ir naudojimui tvarkyti, vadovaujantis LR NKPAĮ 19 straipsnio nuostatomis.
2. Statiniai ir statinių kompleksai gali būti naudojami tik apžiūrėjimui, apžiūrėjimui ir infrastruktūros plėtrai, gyvenamajai, švietimo funkcijoms. Juose gali vykti įvairūs renginiai. Galima atgaivinti pirminę gamybinę funkciją (malūnai, spirito

- varyklos ir t.t.). Pritaikymas turi sudaryti sąlygas tinkamai tvarkyti objektų teritorijas.
3. Vieną vertingiausių Sūduvos pramonės paveldo objektų, su išlikusiais visais sudėtiniais elementais — spirito varyklos statinių kompleksą saugoti, kaip vientisą nedalomą objektą. Šį retą tipologiniu požiūriu objektą (XIX a. pab. — XX a. pr. provincijos miestelio pramonės įmonė), originalios architektūros kompleksą, galima būtų sutvarkyti, kaip ypač atraktyvų turistams ir vietos gyventojams objektą. Kompleksas galėtų tapti patraukliu traukos centru. Paskirtis galėtų būti įvairi: čia galėtų persipinti kultūrinių renginiai, komercija, dalinis artimos pirminei paskirties atgaivinimas. Kad objektas taptų patrauklus, būtina restauruoti pastatus, nugriauti juos bjaurojančius priestatus, regeneruoti autentišką kiemo dangą.
 4. Buvusių kunigų seminarijos pastatų pritaikymas, turint omenyje didžiulius pagrindinio pastato gabaritus Vilkaviškio dydžio miestui, yra kompliktuotas. Tačiau pastate tikrai negali likti pramonės įmonė. Pastatus ir teritoriją galima būtų naudoti kultūrinei veiklai. Būtinai tinkamas teritorijos sutvarkymas, kad ji taptų patraukli lankytojams.
 5. Būtina tinkamai tvarkyti Vilkaviškio dvaro sodybos pastatus ir teritoriją. Nors dabar tai sunkiai įsivaizduojama, siekti, kad būtų pakeista dabartinė dvaro rūmų paskirtis. Susidariusi romantizuotos praeities aura, patraukli gamtinė aplinka suteikia galimybes pastate ir greta jo organizuoti kultūrinę veiklą — koncertus, parodas, vystyti muziejinę veiklą ir t. t.
 6. Statinių kompleksų ir statinių teritorijas tvarkyti pagal kultūros paveldo specialiuosius planus, kuriais turi būti nustatomos teritorijų ribos, fizinės ir vizualinės apsaugos zonios bei paveldosaugos reikalavimai. Prioritetą taikyti objektams, patenkantiems į turizmo ir rekreacinės veiklos vystymo arealus.
 7. Restauruoti nepraradusį pirminės paskirties aliejinės pastatą, kuris galėtų tapti ir patraukliu turistams, kartu ir komerciniu objektu.
 8. Inicijuoti atskirų statinių, turinčių kultūros vertės požymius ir formuojančių istorinio kultūrinio kraštovaizdžio fragmentus, tyrimus, dėl galimo įtraukimo į NKV registrą ir saugojimo lygmens nustatymo. Tai būtų senjojo pašto stoties komplekso korpusas su vartų fragmentu Vytauto g. 63, Šv. Kryžiaus bažnyčia Vytauto g., pastatai Vytauto g. 12, 75, 81, J. Basanavičiaus g. 2, 6, 12, Vilniaus g. 10, 20, 21, 24, Pietario g. 8., Maironio g. 21.

3.3.2. Laidojimo, įvykių vietos, monumentai

1. Senosios kapinės ir kapavietės, įvykių vietos, monumentai, saugomos viešajam pažinimui ir viešajai pagarbai. Būtina užtikrinti šių objektų vertingųjų savybių išsaugojimą, skirti lėšas jų teritorijų ir prieigų tvarkymui. Šiuo metu į žydų kapines patenkama iš Kapų g., kur yra ir kelio nuoroda. Reikalinga numatyti ir įrengti privažiavimus bei takus su informacinius ženklus ir kitoms dviem senosioms kapinėms.
2. Ypatingą dėmesį skirti genocido aukų kapavietės buv. caro kareivinių teritorijoje tvarkymui.
3. Būtina įrengti informacines nuorodas į senąsias kapines, ypač sunkiai randamos ir prieinamos žydų senosios kapinės.
4. Tvarkyti vertingus meniniu požiūriu antkapinius paminklus senosiose kapinėse.
5. Geriausiai atspindinčias regiono savitumą, senąsias kapines, reikšmingiausias Lietuvos ir regiono istorijai kapavietes, pažymintčius svarbius Lietuvai ir regionui įvykius, meniniu požiūriu vertingus paminklus ir mažosios architektūros objektus įtraukti į turistines trasas.

Vilkaviškio miesto kultūros paveldo apsauga turi būti realizuojama, jį pritaikant viešajam naudojimui ir kultūriniam bei pažintiniam (vietiniam bei tarptautiniam) turizmui vystyti, kultūros puoselėjimui ir propagavimui.

Būtina pritraukti investuotojus, norinčius pritaikyti kultūros vertybes šiandieniniam naudojimui — kultūrinėms, komercijos, aptarnavimo, turizmo reikmėms, taip pat investuotojus, norinčius įsigyti ar išsinuomoti ilgesniam laikui ir galinčius restauruoti, atkurti kultūros paveldo vertybes.

Kultūros paveldo išsaugojimui ir tausojančiam naudojimui labai svarbus informacijos sklaidimas ir visuomenės švietimas. Informacija turi būti visuomenei prieinama ir tinkamai pateikta.

Reikia išvystyti informacijos infrastruktūrą. Strategiškai patogiose vietose išdėstyti informacinės sistemos ženklus. Plėtoti informacijos apie kultūros paveldo objektus leidybą ir platinimą.

Pagrindinis Vilkaviškio miesto kultūros paveldo išsaugojimo prioritetas turi būti kultūros paveldo teritorijų integravimas į miesto gyvenimą užtikrinimas, tinkamas naudojimas ir priežiūra.

4. SUSISIEKIMO SISTEMA

4.1. *Susisiekimo sistemos plėtros sąsajos su kitais planais bei programomis*

Vilkaviškio miesto susisiekimo sistemos plėtros sprendiniai parengti atsižvelgiant į viršesnių planavimo dokumentų sprendinius, taip pat į Susisiekimo ministerijos ilgalaikės Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijos nuostatas bei Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programoje iki 2015 metų numatytas priemones.

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane įvardinti tokie pagrindiniai transporto raidos strateginiai tikslai:

- 1) integruoti Lietuvos transporto sistemą į visos Europos transporto tinklą bei paslaugų rinką, taip pat į Baltijos jūros baseino šalių transporto sistemą;
- 2) kurti vieningą Lietuvos susisiekimo sistemą, leidžiančią kompleksiskai spręsti regionų bei šalies susisiekimo poreikius;
- 3) subalansuoti šalies transporto sistemos plėtrą maksimaliai panaudojant turimą įvairių transporto rūšių infrastruktūrą, mažinant transporto poveikį aplinkai.

Susisiekimo ministerijos sudarytoje ilgalaikėje Lietuvos transporto sistemos plėtros strategijoje numatoma:

- Geriau organizuoti ir reguliuoti transporto eismą, kad būtų mažesnė oro tarša ir triukšmas, pasiekti, kad oro tarša ir triukšmas miestuose neviršytų leistinų normatyvų.
- Sukurti visuomenei priimtina, saugią ateities transporto sistemą. Stiprinti eismo dalyvių saugumo prevenciją, gerinti eismo reguliavimo sąlygas, modernizuoti kelių infrastruktūrą (gerinti jos geometriją ir tobulinti dangą), griežtinti kelių transporto priemonių techninės būklės kontrolę. Kadangi saugaus eismo veiksmų aplinka sudėtinga ir daugialypė, saugaus eismo problemos turi būti sprendžiamos tiek visais valstybės lygiais — Lietuvos Respublikos Seimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės, savivaldybių institucijų, tiek ūkio subjektų ir visų eismo dalyvių glaudžiu bendradarbiavimu.
- Siekti, kad šalies ir miestų kelių transporto sistemos būtų kompleksiškos ir integruotos. Integruoti vietinės reikšmės kelių tinklą į valstybinės ir tarptautinės reikšmės kelių tinklą, suformuojant visą regionų plėtrai būtiną infrastruktūrą, papildant kelių tinklą trūkstantomis grandimis ir išvengiant nepakankamo pralaidumo vietų. Tai padėtų racionaliai ir efektyviai naudoti lėšas infrastruktūros plėtrai: spręsti susisiekimo problemas tiek užmiestyje, tiek miestuose, plėtoti tranzitinius transporto koridorius ar aplinkkelius;
- Visokeriopai skatinti šalies gyventojus naudotis viešojo transporto paslaugomis, kad nebedidėtų lengvųjų automobilių srautai ir gatvių bei kelių tinklo apkrova, ypač didžiuosiuose miestuose. Lietuvos miestų viešojo transporto paslaugų lygį (pasiekiamumo, kelionės trukmės, važiavimo kokybės ir kiti rodikliai) priartinti prie keleivių vežimo paslaugų kokybės lygio pažangiosiose ES valstybėse. Subalansuoti miestų ir rajonų maršrutinio keleivinio transporto sistemos finansavimo mechanizmą, kad jis būtų veiksmingas rinkos ekonomikos sąlygomis, skatintų keleivinio transporto įmonių konkurenciją teikiant keleivių vežimo paslaugas. Laikytis socialinių principų formuojant viešojo transporto paslaugų pasiūlą ir jų tarifus;

- Modernizuoti ir tobulinti ekologiško bevariklio transporto infrastruktūrą miestuose ir gyvenvietėse kurti nuo motorinio transporto eismo atskirtas dviračių ir pėsčiųjų takų sistemas;
- Formuoti neįgaliųjų susisiekimo sistemą — parengti būtiną infrastruktūrą, organizuoti invalidų paramos autobusų eismą, pritaikyti jų poreikiams miestų gatvių perėjas, šaligatvius, prieigas prie traukos punktų, viešojo transporto stoteles ir automobilių stovėjimo aikšteles.
- Kad būtų galima sėkmingai integruotis į transeuropinio geležinkelių tinklo struktūras, padidinti traukinių važiavimo greičius ir eismo saugumą, įgyvendinti ES keliamus reikalavimus dėl aplinkos taršos.

Atsižvelgiant į esamos būklės analizėje nustatytus Vilkaviškio miesto susisiekimo ypatumus ir trūkumus formuojami tokie strateginiai miesto susisiekimo sistemos plėtros tikslai:

- gerinti eismo sąlygas miesto gatvėse, didinti gatvių tinklo pralaidumą, mažinti sunkių transporto priemonių skaičių miesto gatvėse, mažinti jo keliamą taršą, bet kartu užtikrinti efektyvų ir saugų sunkiojo tranzitinio automobilių srauto judėjimą;
- gerinti bendrą esamų gatvių būklę;
- formuoti susisiekimo infrastruktūrą numatomose urbanizuoti teritorijose;
- skatinti keliones nemotorizuotu transportu, plėsti pėsčiųjų ir dviračių takų tinklą;
- sudaryti sąlygas miesto visuomeninio transporto darbo atnaujinimui;
- išnaudoti magistralinio kelio A7 Marijampolė—Kybartai artumą komercinėms ir logistikos veikloms vystyti.

4.2. Automobilių keliai ir gatvės

Vilkaviškio miestas turi tankų, tačiau netolygų ir riboto pralaidumo gatvių tinklą, suformuotą radialinių principu. Šeimenos ir Vilkaujos upės dalina gatvių tinklą į dvi dalis—šiaurinę ir pietinę, tarp kurių pastebimas rišlumo trūkumas. Intensyviausi tranzitinio, sunkaus transporto srautai per miestą juda būtent šiaurės-pietų kryptimis – tarp kelio A7 Marijampolė—Kybartai pietuose ir Didžiųjų Šelvių kaimo šiaurėje, kur prie geležinkelio stoties įsikūrusios pagrindinės Vilkaviškio pramonės įmonės. Siekiant išvengti sunkvežimių keliamo triukšmo ir oro taršos, per miesto centrinę dalį vedančiose Gedimino ir Statybininkų gatvėse sunkvežimių eismas yra draudžiamas. Sunkvežimių judėjimas per miestą kryptimi šiaurė-pietūs galimas tik aplenkiant centrinę miesto dalį iš vakarų maršrutu per Nepriklausomybės gatvę. Dėl tokio eismo organizavimo sunkiųjų transporto priemonių kelionė per miestą dar labiau pailgėja. Be to, beveik visos miesto gatvės turi tik po dvi eismo juostas, trūksta aukštesnės kategorijos ir didesnio pralaidumo gatvių.

Siekiant sudaryti sąlygas sunkiųjų automobilių srautui greitai ir patogiai apvažiuoti Vilkaviškio miestą, Marijampolės apskrities ir Vilkaviškio rajono bendruosiuose planuose yra numatytas rytinis Vilkaviškio miesto aplinkkelis. Šis aplinkkelis tiesiogiai sujungtų kelią A7 Marijampolė—Kybartai ir Didžiųjų Šelvių kaimą bei čia esančią Vilkaviškio geležinkelio stotį. Toks aplinkkelis leistų didžiąja dalimi išspręsti sunkaus transporto judėjimo per miestą problemą, tačiau Lietuvos Automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos sudarytoje Valstybinės reikšmės kelių priežiūros ir plėtros programoje šios priemonės įgyvendinimas nei iki 2015 metų, nei po 2015 metų nenumatomas. Tikėtina, kad tokio ilgo ir brangaus naujo kelio atsiradimas galimas tik tolimoje perspektyvoje.

Vilkaviškio bendrajame plane formuojamas naujas, trumpesnis centro apvažiavimas miesto teritorijos ribose. Kaip apvažiavimo pagrindas bus panaudota Šiaurės gatvė, ją rekonstruojant į B2 kategoriją, sujungiant nutrūkstančias gatvės atkarpas bei pratęsiant pietų

kryptimi iki įsijungimo į Vytauto gatvę ties šiuo metu čia esančia degaline. Tokiu būdu suformuota nauja jungtis leis apvažiuoti miesto centrinę dalį iš rytų pusės ir sujungs Vytauto, Birutės, Pilviškių, Žemdirbių ir S. Neries gatves. Ji bus patogiai per miestą važiuojančių sunkvežimių eismui, nes sutrumpins jų kelionės maršrutą. Lengvajam transportui taip pat bus patogiau apvažiuoti miesto centrą, išvengiant intensyvių S. Neries, Statybininkų, Pilviškių, Gedimino ir Birutės gatvių sankryžų.

Naujų aptarnaujančių ir paskirstomųjų gatvių (atitinkamai C ir D kategorijų) tinklo plėtra planuojama numatomose urbanizuoti teritorijose – tai yra naujose gyvenamosiose teritorijose rytų-šiaurės rytų pusėje bei naujose komercinės paskirties teritorijose pietų-pietryčių pusėje. Naujos gatvės planuojamos prisiderinant prie esamo išplanavimo. Gatvių tinklas ir toliau formuojamas radialiniu principu. Urbanizuojamų teritorijų ašį formuoja ilgas prospektas – C kategorijos gatvių junginys, juosiantis miestą puslankiu iš rytų ir pietų pusės – nuo Vilkaviškio geležinkelio stoties šiaurėje per Giedrius, Vokiškėlius, Varpininkus iki P. Cvirkos gatvės sankryžos su Vytauto gatve ir toliau – pačia P. Cvirkos gatve (atitinkamai, numatoma P. Cvirkos gatvės rekonstrukcija), lygiagrečiai keliui Nr. A7 iki pat kitos Vytauto gatvės dalies, sutampančios su krašto keliu Nr. 185.

Gatvių tinklo sankryžų tankumas planuojamas laikantis STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ rekomendacijų – B kategorijos gatvėse – kas 600-800 m, C kategorijos gatvėse – kas 400-600 metrų. Beveik visos esamos miesto B ir C kategorijų gatvės šių reikalavimų sankryžų tankumui, taip pat ir reikalavimų nuovažų tankumui neišpildo. Siekiant sudaryti galimybę ateityje sumažinti nuovažų skaičių B kategorijos S. Neries, Pilviškių ir Šiaurės gatvėse bei C kategorijos Birutės ir Žemdirbių gatvėse, patekimui į prie gatvių esančius sklypus suprojektuotos naujos paskirstomosios D kategorijos gatvės, dubliuojančios pagrindines gatves.

Patekimas į prie kelio Nr. A7 planuojamas komercinės teritorijas numatytas ne tiesiogiai iš pačio kelio, o iš į jį įsijungiančių kitų gatvių, todėl kelyje Nr. A7 jokių naujų sankryžų nenumatoma. Gatvių tinklas tose teritorijose turėtų būti planuojamas lygiagretus aplinkkeliui, ką galima įvykdyti išlaikant radialinio gatvių tinklo planavimo principus. Jeigu ateityje būtų pastebėtas avaringumo didėjimas kelio Nr. A7 sankryžose su Vytauto gatve, šias sankryžas rekomenduotina rekonstruoti į žiedines. Bet kokiu atveju, valstybinės reikšmės kelių ir gatvių, kurios priskiriamos valstybinės reikšmės keliams, rekonstrukcija turi būti projektuojama pagal Lietuvos Automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos išduotas technines sąlygas. Argumentuotai pagrindus, jų techniniai parametrai gali neatitikti pagal bendrąją planą priskirtos gatvės kategorijos.

Taip pat labai svarbus Vilkaviškio miesto susisiekimo infrastruktūros priežiūros ir plėtos uždavinys yra gatvių asfaltavimas, šaligatvių įrengimas, bei gatvių bendros būklės gerinimas. Dabartiniai turimi duomenys leidžia manyti, kad tik apie 46 proc. iš miesto teritorijoje esančių 75 km gatvių ir vietinės reikšmės kelių turi asfaltbetonio dangą, o kitos — žvyro arba grunto dangas. Pastarosiose nėra nei šaligatvių, nei pėsčiųjų takų, o jų dangos linę greičiau dėvėtis, blogina eismo sąlygas. Be to jos labiau teršia aplinką – dulka, o žvyro danga važiuodami automobiliai skleidžia didesnę triukšmą. Šaligatvių trūksta net ir asfaltuotose miesto gatvėse. Ši tendencija ryškėja tolstant nuo miesto centro ir yra ypač pastebima gyvenamosiose teritorijose, konvertuotose iš sodų bendrijų.

Gatvių rekonstravimo ir asfaltavimo poreikis ir prioritetas turi būti nustatytas sudarant ilgalaikę Vilkaviškio miesto gatvių rekonstrukcijos programą. Joje turi būti detalios įvertintas gatvių rekonstravimo poreikis, t.y. ištirtas gatvių eismo intensyvumas, pėsčiųjų eismo intensyvumas, gatvių dangos būklė, nustatytos gatvių rekonstrukcijos (įskaitant ir asfaltavimą) galimybės, pasiūlyti preliminarūs priešprojektiniai gatvių rekonstrukcijos sprendiniai ir apskaičiuoti kaštai, sudaryta prioritetinga gatvių rekonstravimo eilė.

4.3. Pėsčiųjų ir dviračių takai

Vilkaviškio miesto skersmuo rytų-vakarų kryptimi sudaro 3,3 km, šiaurės-pietų kryptimi – apie 4 km (neskaitant Giedrių ir Vilkaviškio geležinkelio stoties). Taigi, miestas yra kompaktiškas, todėl jo gyventojai turėtų būti skatinami kasdienės keliones po miestą keliauti pėsčiomis arba dviračiais ir kitomis ekologiškais transporto priemonėmis. Pagrindinė kliūtis tam – šaligatvių ir pėsčiųjų-dviračių takų trūkumas. Naujiems pėsčiųjų-dviračių takams tiesti numatoma išnaudoti Šeimenos ir Vilkajos upių bei Paežerių ežero pakrantes.

Vienas iš svarbiausių uždavinių tiesiant pėsčiųjų-dviračių takus – sujungti takais miesto centrą su prie Paežerių ežero esančiomis rekreacinėmis zonomis. Šiuo metu susisiektis pėsčiomis arba dviračiais su šia rekreacine teritorija yra nepatrauklus, nepatogus ir nesaugus – į ją vedančios Paupio, Pietario, Medžiotų gatvės yra siauros, neturi šaligatvių, jas iš abiejų pusių „įrėmina“ sklypų tvoros. Pėsčiųjų takas suplanuotas Šeimenos ir Kastinės upių dešiniajame krante. Priartėjęs Paežerių ežerą takas šakojasi – į dešinę link paplūdimių zonos, arba į kairę praeidamas tarp ežero kranto iš vienos pusės ir gyvenamųjų sklypų iš kitos. Tokiu būdu takas bus ir priemonė, užtikrinsianti laisvą žmonių priėjimą prie vandens šiame tankiai užstatytame ežero krante.

Taip pat svarbus numatomas pėsčiųjų-dviračių takas, sujungiantis miestą su Didžiųjų Šelvių kaimu, kuriame įsikūrusi Vilkaviškio geležinkelio stotis. Iš abiejų pusių mažaukščiais gyvenamaisiais namais užstatyta Giedrių gatvė, kuri jungia Vilkaviškį su Didžiųjų Šelvių kaimu, sutampa su krašto reikšmės keliu nr. 138 ir turi kelio profilį (be šaligatvių). Pėsčiųjų-dviračių tako padėtis bendrajame plane rodoma šalia krašto kelio iš šiaurės rytų pusės.

4.4. Automobilių stovėjimo aikštelės

Atsižvelgiant į tai, kad kelionių automobiliais intensyvumas paskutinius dvejus metus tiek šalyje, tiek rajone ir mieste mažėjo, o automobilizacijos lygis stabilizavosi, užstatytose teritorijose nenumatoma tik ribota automobilių stovėjimo aikštelių plėtra. Naujos automobilių parkavimo aikštelės planuojamos miesto centro prieigose, prie turgaus ir prie mokyklų — iš viso 12 skirtingų vietų. Bendras šių aikštelių plotas yra apie 32000 m², tai leidžia jose pastatyti apie 1277 automobilius.

Automobilių stovėjimo aikštelės miesto centro prieigose padės mažinti automobilių eismą miesto centrinės dalies gatvėse, bei skatins keliones pėsčiomis šioje miesto dalyje.

Kitose miesto dalyse (prie turgaus, autobusų stoties, kitų traukos objektų) esant poreikiui automobilių parkavimo vietų skaičių rekomenduojama didinti pagal galimybes platinant esamas automobilių stovėjimo aikšteles. Prie naujai statomų pastatų automobilių parkavimo poreikis turi būti skaičiuojamas ir automobilių stovėjimo aikštelės projektuojamos pagal STR 2.06.01:1999 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ reikalavimus.

4 lentelė. Siūlomos automobilių stovėjimo aikštelės.

Eil. Nr.	Vieta	Plotas (m ²)	Galimas automobilių skaičius
1.	Lauko g. prie S. Neries pagrindinės mokyklos	2540	101
2.	J. Basanavičiaus a. prie viešbučio "Širvinta"	1561	62
3.	Prie pašto	934	37
4.	Prie Statybininkų g. ir J. Basanavičiaus a. sankryžos	864	34
5.	Statybininkų g. prie vaikų ir jaunimo centro	685	27
6.	Naujakurių g. prie turgaus	8530	341
7.	Vienybės g. prie Aušros gimnazijos	1500	60
8.	Aušros g. prie lopšelio-darželio "Buratinas"	2317	92
9.	Prie stadiono	2609	104
10.	J. Basanavičiaus g. prie pagrindinės mokyklos	928	37

Eil. Nr.	Vieta	Plotas (m ²)	Galimas automobilių skaičius
11.	Vytauto g. prie Paežerių ežero	7804	312
12.	Vysk. A. Karoso g. prie Bažnyčios	1740	70

Pastaba: aikštelių numeriai atitinka numeracija brėžiniuose.

4.5. Visuomeninis transportas

Šiuo metu mieste nėra miesto vidaus visuomeninio transporto. Tačiau bendrajame plane įvertinta, kad miestui plečiantis, ilgėjant kelionės atstumams, o taip pat siekiant išvengti augančios automobilizacijos neigiamų pasekmių bei kitaip gerinti žmonių gyvenimo kokybę, miesto viešojo transporto poreikis didės. Miesto gatvių tinklo plėtra planuojama taip, kad sudarytų palankias sąlygas būsimam visuomeninio transporto darbui. Tam tikslui bendrajame plane numatomos naujos C ir B kategorijų gatvės, kuriose visuomeninio transporto eismas galės vykti be apribojimų, o gatvių tinklas formuojamas taip, kad būtų galimybė keleivių pervežimą vykdyti užžiedintais maršrutais.

5. INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

5.1. Gamtinių dujų tiekimas

Pagal AB „Lietuvos dujos“ Kauno filialo Marijampolės skyriaus 2009-05-25 išduotas planavimo sąlygas Nr.G09/065, rengiant Vilkaviškio miesto teritorijos bendrąjį planą, būtina:

1. užtikrinti saugų ir patikimą dujų teikimą teritorijoje esantiems dujų vartotojams, įvertinant specialiąsias ir ūkinės veiklos ribojimo sąlygas;
2. parenkant objektams kurą, teikti pirmenybę gamtinėms dujoms, kad vartotojų poreikiai būtų tenkinami mažiausiomis sąnaudomis ir mažiausia tarša;
3. rezervuoti teritorijas dujotiekio plėtrai ypač tose teritorijose, kur yra gamtinių dujų tinklai (Gudelių, Pilviškių, Rimgaudo g. ir Kisiniškių kryptimi).

AB „Suskystintos dujos“ Kauno dujų pilstymo stotis savo planavimo sąlygose nurodė vadovautis specialiujų žemės ir miško naudojimo sąlygų reikalavimais bei pasiūlė bendradarbiauti, atliekant šildymo katilinių renovaciją, pritaikant katilų kūrenimą suskystintomis dujomis.

Vilkaviškio miestui gamtinės dujos yra tiekiamos iš magistralinio dujotiekio Marijampolė—Šakiai per dujų skirstymo stotį Majoriškių k., kurios pralaidumas 7000 nm³/h. DRP 17 vnt. Lietuvos dujų ir 6 vnt. įmonių, būklė gera.

Gamtinių dujų tiekimo sistemą sudaro: magistralinių ir skirstomųjų tinklų vamzdynai ir jų technologiniai priklausiniai. Gamtinių dujų dujotiekis Vilkaviškio mieste yra gerai išvystytas centrinėje miesto dalyje. Eksploatuojamo skirstomojo vamzdyno ilgis Vilkaviškio savivaldybės teritorijoje — 24,48 km, vamzdyno skersmuo kinta nuo 50 mm iki 200 mm. Gamtinių dujų suvartojimas Vilkaviškio mieste pastaraisiais metais: 2007 m suvartota 4975,1 tūkst. m³; 2008 m—5133,9 tūkst. m³; 2009 m—4637,7 tūkst. m³;

5 lentelė. Gamtinių dujų suvartojimas Vilkaviškio mieste pagal paskirtį (tūkst. m³).

Sritis	2007	2008	2009
Pramonė	1718,2	1817,1	1395,2
Energetika	2444,4	2485,9	2458,4
Komunaliniai-buitiniai vartotojai	293,5	322,7	309,6
Gyventojai	519	508,2	474,5
Viso:	4675,1	5133,9	4637,7

Pagal paskirtį gamtinių dujų suvartojimas Vilkaviškio mieste 2007—2009 m. buvo: pramonė 33,4 %, energetika 50,1 %, komunaliniai buitiniai vartotojai 6,3 %, gyventojai 10,2 %.

Vilkaviškio mieste gamtinių dujų abonentų skaičius — 2440 buitiniai vartotojai ir 43 įmonės vartojančios gamtines dujas. Gamtinės dujos yra tiekiamos įmonėms ir kitiems vartotojams į privačius ir daugiabučius namus maisto ruošimui bei privačių namų šildymui.

Gamtinių dujų vartotojų pasiskirstymas: energetikos įmonė (UAB „Litesko“ filialas „Vilkaviškio šiluma“); 30 įmonių; ~130 individualių namų; ~2290 butų daugiabučiuose namuose.

Vilkaviškio mieste didžioji gamtinių dujų dalis suvartojama energetikos reikmėms (Vilkaviškio katilinėje). Ši suvartojamų dujų dalis pastaraisiais metais nežymiai mažėja.

Perspektyvoje siūloma plėsti dujotiekio tinklus Alksnėnų, Pilviškių, Gudelių, Marijampolės, Paežerių, Kalvarijų, Bartninkų kryptimis.

Teritorijose Alksnėnų, Pilviškių, Gudelių, Kalvarijos, Bartninkų, Paežerių, Vilkaviškio miesto kolektyvinių sodų kryptimis dujofikavimas gamtinėmis dujomis preliminarus. Planuojant teritoriją, keičiantis išplanavimui ir gatvių schemai, pasiūlytos trasų vietos (žr. brėžinį) gali keistis.

NUMATOMI UŽDAVINIAI:

- 1) Gamtinių dujų tiekimo sistemos perdavimo ir paskirstymo tinklų plėtrą vykdyti pagal parengus investicinius projektus ir įvertinus jų ekonominį pagrįstumą;
- 2) Skatinti vartoti ekologiškai švaresnį organinį kurą — gamtines dujas;
- 3) Parengti Vilkaviškio miesto savivaldybės gamtinių dujų tiekimo svarbesnių krypčių dujofikavimo schemas;
- 4) Riboti užstatymo intensyvumą po 200 metrų atstumu į abi puses nuo esamų magistralinių dujotiekių vamzdžių ašies, kurie suprojektuoti ir pastatyti pagal pirmos vietovės klasės reikalavimus.

5.2. Elektros tiekimas

AB „Rytų skirstomieji tinklai“ pateiktose planavimo sąlygose nurodyta:

1. Vadovautis Elektros įrenginių įrengimo taisyklėmis;
2. Numatomų naujai statyti gyvenamųjų namų kvartaluose, jei reikalinga, rezervuoti vietas transformatorinėms, bei numatyti trasas 10—0,4 kV kabelinėmis linijoms.

AB „Lietuvos energija“ savo planavimo sąlygose nurodė:

- 1) Įvertinti esamą 110 kV oro liniją Gižai—Vilkaviškis;
- 2) Įvertinti esamą 110 kV oro liniją Vilkaviškis—Kybartai;
- 3) Įvertinti esamą 110/10 kV Vilkaviškio TP;
- 4) Vadovaujantis Elektros tinklų apsaugos taisyklėmis, išlaikyti oro linijų apsaugos zonas.

Vilkaviškio miesto elektros perdavimo ir skirstymo sistema yra dalis Lietuvos energetinės sistemos, susidedanti iš 110 kV aukštos įtampos perdavimo tinklo ir elektros skirstymo vartotojams 35 kV, 10 kV bei žemesnės įtampos skirstomojo tinklo.

Elektros energija Vilkaviškio miestui tiekama iš vienos 110/35/10 kV transformatorių pastotės keturiomis linijomis. Šiuo metu Vilkaviškio mieste yra įrengtos 49 10/0,4 kV transformatorinės.

6 lentelė. Pagrindinės elektros trasų techninės charakteristikos Vilkaviškio mieste.

Pavadinimas	Vienetai	Vilkaviškio mieste
Transformatorių pastotės	vnt.	1(35/10); 1(110/35/10)
35 kV oro linijos	km.	8,5
6-10 kV transformatorinės	vnt.	71
6-10 kV oro linijos	km.	32
35 kV kabelinės linijos	km.	0,16
6-10 kV kabelinės linijos	km.	31,84
0.4 kV oro linijos	km.	75,91
0.4 kV kabelinės linijos	km.	41,1

Abonentų skaičius Vilkaviškio mieste ir planuojamoje teritorijoje:

- Vilkaviškio mieste — 5697 abonentai;
- Kisiniškių kaime, Šeimenos sen. — 102 abonentai;
- Giedrių kaime, Šeimenos sen. — 165 abonentai;
- Karalių kaime, Šeimenos sen. — 129 abonentai;

- Vokiškėlių kaime, Šeimenos sen. — 48 abonentai.

Viso planuojamoje teritorijoje — 6141 abonentai.

Vilkaviškio mieste esančių transformatorių galia yra 22,6 MVA. Elektros energijos tiekimas garantuojamas net ir sugedus vienam iš rajoninės transformatorinės transformatorių.

7 lentelė. Elektros suvartojimas Vilkaviškio mieste pagal paskirtį 2009 m. (kwh).

Pramonė	7 053 718	11,12 %
Gatvių apšvietimas	703 676	1,11 %
Žemės ūkio gamyba	1 268 933	2,00 %
Prekyba	2 080 731	3,28 %
Kiti objektai	6 727 973	26,37 %
Inž. tinklai	650 266	1,02 %
Gyventojai	34 956 119	55,10 %
Viso:	63 441 417	100,00 %

Perspektyvoje teritorijoje elektros tinklų trasos preliminaros, planuojant teritoriją, keičiantis išplanavimui ir gatvių schemai, pasiūlytos 10—0,4 kV kabelinių linijų trasos ir TP vietos (žr. brėžinį) gali keistis.

NUMATOMI UŽDAVINIAI:

- Patikimai ir saugiai aprūpinti energija visas ūkio šakas;
- Didinti elektros energijos paskirstymo efektyvumą, mažinti energijos nuostolius skirstomuosiuose tinkluose;
- Skatinti energijos gamybą iš vietinių atsinaujinančiųjų (vėjo, saulės, geoterminė energija, mažoji hidroenergetika, biomasė) ir atliekinių išteklių, diegti šiuolaikiškus alternatyvius energijos gamybos metodus;
- Atnaujinti elektros energijos tiekimo infrastruktūrą (modernizuoti elektros pastotes, iš dalies renovuoti elektros perdavimo ir skirstomuosius tinklus);
- Pasiiekti, kad vietiniai atsinaujinantieji ir atliekiniai energijos ištekliai 2025 metais sudarytų ne mažiau kaip 20 % bendro pirminės energijos balanso;
- Išplėsti elektros tinklus Vilkaviškio miesto siūlomoje plėtroje;
- Išplėsti elektros tinklus į planuojamus individualių gyvenamųjų namų kvartalus.

5.3. Vandens tiekimas ir nuotekų šalinimas

5.3.1. Vandens tiekimas

Vadovautasi sąlygomis:

1. UAB „Vilkaviškio vandenys“ 2009 m. gegužės 25 d. išdavė planavimo sąlygas Nr.09-170 Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano rengimui.
2. UAB „Vilkaviškio komunalinis ūkis“ 2009 m. gegužės 29 d. išdavė planavimo sąlygas Nr.09/07 Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano rengimui.

Vilkaviškyje 2009 metais gyveno 12783 gyventojai. Vilkaviškio planuojama teritorija ir Giedrių gyvenvietė, Vokiškėliai, Kisiniškiai, Būdežeriai, Serdokai, Gudeliai, ežero pakrantės teritorija su Paežerių, Maldenų, Patunkiškių gyvenvietėmis sudarys plėtros branduolį. Gyventojų skaičius mažėja ~0.4% per metus. Vidutiniškai parduodamo vandens kiekis 2009 metais 313 200 m³/metus arba ~858 m³/dieną (UAB „Vilkaviškio vandenys“ duomenimis).

Miestas aprūpinamas vandeniu iš II-os vandenvietės, (3312 m³/d dviejų vandenviečių) I-oje vandenvietėje yra 5 gręžiniai, siurblių pajėgumas 140 m³/h. II-oje vandenvietėje – 7

gręžiniai, siurblių pajėgumas 138 m³/h. I -os ir II-os vandenvietės pajėgumas sudarytų 3312 m³/d.

Planuojamoje teritorijoje vandens tiekimas numatomas iš kvartalinių tinklų. Vidutiniai parduodamo vandens kiekiai sudaro 313 200 m³/metus. Vilkaviškio mieste abonentų yra 4186.

II-oje vandenvietėje vandens kokybė atitinka higienos normų reikalavimus, I-oje vandenvietėje vandens kokybės reikalavimų neatitinka šie rodikliai: geležis 1,2 mg/l; amonis 1,35 mg/l; chloridai 271 mg/l.

Vandens atsargos gaisrų gesinimui pakankamos. Priešgaisrinio vandens atsarga yra vandens baseinas Vilkaviškio priešgaisrinės tarnybos teritorijoje.

Esamų vandentiekio tinklų ilgis 46,8 km, jų būklė patenkinama, reikėtų keisti arba renovuoti 70 % tinklų. Slėgis vandentiekio tinkle pakankamas. Pagal Nemuno vidurupio baseino vandentvarkos ūkio plėtros II etapą Vilkaviškio aglomeracijoje bus įrengta 11,94 km vandentiekio tinklų.

Išžvalgytų vandenviečių nėra, esamos vandenvietės nebus plečiamos, jos pajėgios aptarnauti perspektyvoje numatomus vartotojus (~1117,04 tūkst. m³/metus, 3060,0 m³/val.). Numatoma aprūpinti geriamuoju vandeniu 100 % gyventojų.

Šiuo metu miestas aprūpinamas vandeniu iš II-osios vandenvietės. Pakėlimo siurblių nėra. Reguluojančių talpų nėra.

Numatoma įrengti vandens gerinimo stotį I-oje vandenvietėje. Liks vandentiekio zonos šiose miesto dalyse: Naujamiesčio, Žalumynų, Pilviškių, Vokiškėlių, Karalių, Miesto centro.

Pagal Nemuno vidurupio baseino vandentvarkos ūkio plėtros II-ą etapą Vilkaviškio aglomeracijoje bus įrengta 11,94 km. vandentiekio tinklų.

8 lentelė. Vandens poreikis gaisriniais reikalams.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Gaisrų sk. vnt.	Debitas l/sek		Gaisro trukmė, val.	Vandens kiekis m ³ /d
			Vienam gaisrui	Bendras		
1	Išorės gaisrų gesinimas	2	10	20	3	216,0
2	Vidaus gaisrų gesinimas	2	5	10	3	108,0

Priešgaisriniai hidrantai plėtros zonoje prijungiami prie žiedinio vandentiekio tinklo. Būtina prižiūrėti privažiavimus prie priešgaisrinio vandens baseino, gaisrinių hidrantų, vandens telkinių.

9 lentelė. Prognozuojamo vandens kiekis.

Vartotojų skaičius Vilkaviškyje	m ³ /d	tūkst. m ³ /metus
2021m gyventojų — 12730	2301.0	840.00
Komunaliniai sričiai — 23%	529.0	193.09
Pramonei — 10%	230	83,95
VISO	3060,00	1117,04

Įvertinus vandenvietės pajėgumą pagal vandenvietėje instaliuotų siurblių našumą ir dabartinį vandens suvartojimą, gyventojų demografinę situaciją, pramonę, galima daryti išvadą, kad vandenvietė bus pajėgi aptarnauti perspektyviniame laikotarpyje gyventojų skaičių.

Miesto gatvių ir žaliųjų plotų laistymui per metus sunaudojama apie 300 m³ vandens. Vanduo imamas I-oje vandenvietėje iš specialiai paruošto vandens užpylimo įrenginio.

Yra nustatytos vandenviečių SAZ (sanitarinė apsaugos zona) ir vykdomas požeminio vandens monitoringas.

Gamybinio vandentiekio nėra. Techninio vandens poreikavimo nėra. Geriamos kokybės vandens pramonės įmonės sunaudoja 4 %, likusį kiekį — gyventojai. Numatoma įrengti vandens gerinimo stotį I-oje vandenvietėje.

5.3.2. Buitinės nuotekos

Biologinio valymo įrenginių našumas 3200 m³/para, 1 168 000 m³/metus (UAB „Vilkaviškio vandenys“ duomenimis). Esami valymo įrenginiai yra pajėgūs išvalyti prognozuojamą nuotekų kiekį. Numatomas buitinių tinklų plėtimas priemiestinėse gyvenvietėse. Vystant miesto plėtrą bus galimybė prisijungti prie esamų nuotekų valymo įrenginių, nutiesiant nuotakynus visose gatvėse, kur jų dar nėra, įrengiant siurbines tose vietose, iš kurių nuotekos negali patekti į valyklą.

Buitinių nuotekų kiekis gali kisti į didesnę pusę. Prijungus prie miesto nuotekų tinklų gyvenamuosius rajonus, kuriuose šiuo metu nėra nuotekų tinklų. Gyventojų skaičiui mažėjant apytikriai 0,4 % per metus, o ateityje numatoma, kad buitinių nuotekų sistema naudosis 100 % gyventojų, tai išleidžiamų nuotekų kiekis sudarytų apytikriai — 2300 m³/d.

Numatoma aikštelėse sukauptą dumblą išvežti į regioninį Marijampolės dumblo tvarkymo centrą, kuris šiuo metu yra projektuojamas.

Pagal Nemuno vidurupio baseino vandentvarkos ūkio plėtros II-ą etapą Vilkaviškio aglomeracijoje bus įrengta 20,65 km nuotekų tinklų. Būtina atstatyti susidėvėjusius nuotekų tinklus — jų yra apie 40 %.

10 lentelė. Išleidžiamų nuotekų rodikliai Vilkaviškio miesto NVĮ.

Rodiklis	LR reikalavimai 2001-01-05 Nr.495	ES direktyva 91/271/EEC	Atitekančių į Vilkaviškio NVĮ	Ištekančių iš Vilkaviškio NVĮ
BDS (biocheminės deguonies suvartojimas) mgO ₂ /l	15	25	219.4	8.1
Bendras azotas mg/l	15	10	52.2	8.6
Bendras fosforas mg/l	2	1	5.8	0.7

11 lentelė. Prognozuojamas buitinių nuotekų kiekis.

Vartotojų skaičius Vilkaviškyje	m ³ /d	tūkst. m ³ /metus
2021m gyventojų — 12730	2301	840
Komunaliniai sričiai — 23%	529,2	193,09
Pramonei — 5 %	115	34,2
Infiltracijai — 12%	276,1	100,7
VISO	3200 m ³ /d	1167,99

Vilkaviškio mieste yra centralizuota buitinių nuotekų sistema. Buitinių nuotekų vartotojų ir abonentų yra 3844. Buitinių nuotekų sistema naudojasi 79 % gyventojų. Esamo nuotakyno tinklų ilgis 39,8 km. Tai keraminiai, plastmasiniai ir gelžbetoniniai vamzdiniai, kurių diametras 100—400 mm. Dalį esamų tinklų senų nuotekų vamzdžių reikia renovuoti arba keisti naujais.

Buitinių nuotekų siurblinės:

- 1) nuotekų siurblinė Nr.1 (Maironio g.), našumas— 10800 m³/para, 3942000 m³/m;
- 2) nuotekų siurblinė Nr. 2 (Vienybės g.), našumas — 1200 m³/para, 438000 m³/m;
- 3) nuotekų siurblinė Nr. 3 (Lobiškių g.), našumas — 1920 m³/para, 700800 m³/m;
- 4) nuotekų siurblinė Nr.4 (Dariaus ir Girėno g.), našumas 480 m³/para, 175200 m³/m;
- 5) nuotekų siurblinė Nr.5 (K. Donelaičio g.), našumas — 720 m³/para, 262800 m³/m;

- 6) nuotekų siurblinė Nr.6 (Rimgaudo g.), našumas — 480 m³/paraą, 175200 m³/m;
- 7) nuotekų siurblinė Nr. 7 (Vilties g.), našumas — 480 m³/paraą, 175200 m³/m;
- 8) nuotekų siurblinė Nr. 8 (Žvejų g.), našumas — 480 m³/paraą, 175200 m³/m;
- 9) nuotekų siurblinė Nr. 9 (Simanėliškių g., Kisiniškių k.), našumas — 340 m³/paraą, 124100 m³/m;
- 10) nuotekų siurblinė Nr. 10 (Eglių g., Kisiniškių k), našumas — 340 m³/paraą, 124100 m³/m;
- 11) nuotekų siurblinė Nr. 11 (Kastinės g., Kisiniškių k), našumas — 340 m³/paraą, 124100 m³/m;
- 12) nuotekų siurblinė Nr. 12 (Vokiškėlių k.), našumas — 340 m³/paraą, 124100 m³/m;
- 13) nuotekų siurblinė Nr. 13 (Karalių k.), našumas — 340 m³/paraą, 124100 m³/m.

Vilkaviškio nuotekų valykla yra biologinio valymo su fosforo ir azoto valymu. Našumas — 3200 m³/p, 1168000 m³/m. Išvalymo laipsnis BDS7 — 98 %, SM — 95 %. Esami valymo įrenginiai yra pajėgūs išvalyti prognozuojamą nuotekų kiekį. Išvaloma apie 85 % nuotekų.

Dumblas yra kaupiamas dumblo aikštelėse. Numatoma dumblą išvežti į regioninį Marijampolės dumblo tvarkymo centrą, kuris šiuo metu yra projektuojamas.

Buitinių nuotekų sistema Vilkaviškio mieste naudojasi apie 79 % gyventojų. Mieste yra atskirtoji nuotekų sistema. Buitinės nuotekos iš gyvenamųjų pastatų, neprijungtų prie miesto nuotakyno, yra vežamos į Vilkaviškio nuotekų valyklą.

Vilkaviškio buitinių nuotekų valykla pajėgi išvalyti prognozuojamą nuotekų kiekį po valymo išleidžiant jas į Šeimenos upę. Ateityje veiks esama centralizuota buitinių nuotekų sistema, paklojant nuotakynus tose gatvėse, kur jų dar nėra – plėtros ribose.

Projektuojant buitinių nuotekų tinklus plėtros teritorijose (pagal atskirus projektus), numatyti siurblines tose vietose, kur nuotakos savitaka negali patekti į valymo įrenginius.

Vienas iš ilgalaikių uždavinių yra užtikrinti, kad visos užteršto vandens nuotekos būtų išvaloma iki ES normatyvų dar neišleistos į paviršinius vandenis.

5.3.3. Lietaus nuotekos

Vilkaviškio mieste yra atskirtoji nuotekų sistema. Yra 16 lietaus išleidiklių į Šeimenos, Vilkaujos upes (žr. grafinę dalį). Paviršinės nuotekos nuvedamos į esamus lietaus nuotakyno kolektorius. Vamzdynai iš keraminių, plastmasinių ir gelžbetoninių vamzdžių. Išleidiklių diametrai yra d150 mm—1200 mm.

Lietaus vanduo nuo ypatingai užterštų teritorijų (degalinių, prekybos centrų, mašinų stovėjimo aikštelių, aikštelių prie sporto salės ir kt.) išvalomas vietiniuose valymo įrenginiuose, jų yra 6. Bendras lietaus nuotekų ilgis Vilkaviškio mieste sudaro 6729 m.

Lietaus nuotekų išvystymui įvairiose miesto gatvėse plėtros ribose, būtina pakloti naujus tinklus, rezervuoti teritorijas drenažinio vandens ir paviršinių nuotekų tinklams, sutvarkyti esamus lietaus nuotekų išleidiklius. Būtina numatyti dalinį nuotekų apvalymą — valymo įrenginiuose su integruotomis smėliagaudėmis, prieš išleidžiant jas į vandens telkinius. Valymo įrenginių vieta turi būti nustatyta atlikus techninius-ekonominius skaičiavimus.

NUMATOMI UŽDAVINIAI:

- išplėsti centralizuotus nuotekų tinklus Vilkaviškio mieste ir prie nuotakyno prijungti tuos vartotojus, kurie šiuo metu jau vartoja centralizuotai tiekiamą geriamąjį vandenį, tačiau nuotekų tvarkymu rūpinasi individualiai;
- išplėsti centralizuotus vandentiekio ir nuotekų tinklus Vilkaviškio mieste į jau užstatytus ir apgyvendintus individualių namų kvartalus;

- įrengti vandens gerinimo įrenginius I-oje vandenvietėje, kad vandens kokybės rodikliai pagal geležies, amonio, chloridų kiekius atitiktų HN reikalavimus. Vykdyti tolesnį eksploatuojamų požeminių vandenių monitoringą;
- vandens tiekimo plėtrą vykdyti pagal parengtus investicinius projektus, įvertinus jų ekonominį pagrįstumą;
- nuotekų valymo įrenginių pralaidumą didinti pagal parengtus investicinius projektus, įvertinus plečiamą pramonę, gyvenamuosius rajonus atsižvelgiant į ekonominį pagrįstumą;
- iki naujai užstatomų teritorijų nutiesti reikiamo skersmens vandentiekio tinklus, sužiedinti juos, pastatyti priešgaisrinius hidrantus, įrengiant patogius privažiavimus gaisrinėms mašinoms, įrengti privažiavimus prie vandens telkinių juos naudojant ir gaisriniais poreikiais;
- tose vietose, kur į buitinių nuotekų sistemą patenka paviršinės nuotekos, būtina jas atskirti;
- drenažinio vandens ir paviršinių nuotekų nuvedimą numatyti į esamus lietaus kanalizacijos tinklus;
- šalinti azotą, fosforą iš nuotekų.

5.4. Šilumos tiekimas

Vadovautasi sąlygomis — Litesko filialas „Vilkaviškio šiluma“ 2009 m. gegužės 28 d. planavimo sąlygos Nr.80 „Vilkaviškio miesto teritorijos bendrojo plano rengimui“.

Pagrindinis Vilkaviškio miesto centralizuotos šilumos tiekimo šaltinis — Vilkaviškio miesto katilinė, esanti Birutės g. 8A, kurioje sumontuoti vidutinio ir mažo galingumo katilai. Miesto katilinėje naudojama pagrindinė kuro rūšis – biokuras, kurio metinis poreikis yra ~ 23 000 erdmetrių, papildoma kuro rūšis – gamtinės dujos, kurių metinis suvartojamas kiekis ~26 000 tūkst. kub. m.

Šiuo metu Vilkaviškio mieste centralizuoto šilumos tiekimo vartotojams šiluminė energija tiekama vamzdynais, paklotais nepraeinamuose kanaluose su drenažu arba bekanaliu būdu. Termofikacinis tinklas yra šakotinis. Bendras centralizuoto šiluminės energijos tiekimo tinklo vamzdynų ilgis ~18550 m. Požeminių vamzdynų stovis yra patenkinamas. Naujo tipo iš anksto izoliuotais vamzdžiais pakeista 4739 m. Vilkaviškio miesto centralizuoto šiluminės energijos tiekimo vamzdyno, tai sudaro apie 26 % viso tinklo.

Decentralizuotai šilumine energija apsirūpina privačių gyvenamųjų namų savininkai, kiti žinybiniai objektai, įmonės, organizacijos.

Esama katilinė Birutės g. 8A, kurioje sumontuoti vidutinio ir mažo galingumo vandens šildymo katilai — pagrindinis šilumos tiekėjas. Centrinėje katilinėje yra galios atsarga (II-as rezervinis katilas). Daugiau katilinių statyti neplanuojama.

Vilkaviškio miesto plėtojimo zonoje centralizuotas šilumos tiekimas nenumatomas (Vilkaviškio rajono savivaldybės tarybos 2005-01-28 sprendimas Nr. B-TS-614). Numatomi atlikti perspektyviniai darbai šilumos ūkyje.

Vilkaviškio miesto šiluminės energijos tiekimo tinklo renovaciją būtina tęsti, nes kai kurių trasų amžius jau viršija vamzdynų tarnavimo laiką.

Vilkaviškio mieste yra 2913 centralizuoto šilumos tiekimo vartotojai.

Šilumos gamybos ir paskirstymo zonos patvirtintos Vilkaviškio rajono tarybos 2005-01-28 d. sprendimu Nr. B-TS-614 („Dėl Vilkaviškio, Kybartų ir Virbalio miestų, Pilviškių miestelio, Paežerių kaimo, Šeimenos seniūnijoje šilumos ūkio specialiojo plano“).

Šilumos energijos vartojimo decentralizavimo procese Vilkaviškio mieste, dalyvauja individualių namų savininkai:

- iki 1991 metų centralizuotu šildymu naudojosi 260 ind. gyv. namų savininkai;

- iki 1998 metų centralizuotu šildymu naudojosi 199 ind. gyv. namų savininkai;
- iki 2005 metų centralizuotu šildymu naudojosi 78 ind. gyv. namų savininkai;
- iki 2010 metų centralizuotu šildymu naudojosi 60 ind. gyv. namų savininkai.

Numatoma įgyvendinti šiuos projektus: „Atleidžiamos Vilkaviškio mieste šilumos energijos apskaitos sistemos optimizavimas Vilkaviškio RK, Birutės g.8a“, „Vilkaviškio miesto katilinės rekonstrukcija, įrengiant rezervinį dažnio keitiklį siurbliams, Birutės g. 8a“, „Vilkaviškio miesto termofikacinio vandens tinklo stebėjimo ir kontrolės sistemos įrengimas miesto katilinėje, Birutės g. 8a“, „Deaeratoriaus rekonstrukcija (2011 m.)“, „Naujų vartotojų prijungimas (2011—2014 m.)“, Kamino rekonstrukcija (2014 m.), Miesto tinklų sužiedinimas (2014—2015 m.), Vandens šildymo katilo rekonstrukcija (2011 m.).

Vilkaviškio miesto plėtojimo zonoje centralizuotas šilumos tiekimas nenumatomas.

UŽDAVINIAI:

- Renovuoti šilumos tinklus. Mažinti šilumos perdavimo nuostolius.
- Individualių namų šildymui naudoti gamtines dujas.
- Įgyvendinti šilumos taupymo priemones pastatuose .
- Skatinti vartoti vietinį, ekologiškai švaresnį organinį kurą (medžių atliekas, skiedras, šiaudus, šieną, medžių genėjimo atliekas, pakelių šienavimo atliekas ir kt.).
- Mažinti šilumos perdavimo nuostolius, modernizuoti ir automatizuoti katilines
- Esamus CŠT būtina išlaikyti, gerinti jų būklę, izoliuoti tinklus. Nutolusiems vartotojams galima pasiūlyti individualias katilines.
- Pagal galimybes decentralizuoti karšto vandens ruošimą.

5.5. Atliekų tvarkymas

Atliekų tvarkymas viena iš opiausių problemų tiek Vilkaviškio mieste, tiek visoje Lietuvoje.

Vilkaviškio miesto savivaldybės vaidmuo, plėtojant atliekų tvarkymo sistemą yra apibrėžtos, „Vilkaviškio rajono savivaldybės vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir atliekų tvarkymą nuostatuose“, „Vilkaviškio rajono savivaldybės 2009—2018 m. atliekų tvarkymo plane“, „Marijampolės regiono komunalinių atliekų tvarkymo taisyklėse“ bei Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir kt. dokumentuose, reglamentuojančiuose atliekų tvarkymą.

Atliekų tvarkymo sistema apima organizavimą ir administravimą, komunalinių atliekų tvarkymo viešosios paslaugos teikimą Savivaldybės teritorijoje, nustato komunalinių atliekų surinkimo, rūšiavimo, saugojimo, šalinimo ir apskaitos tvarką, atliekų turėtojų bei atliekų tvarkytojų teises, pareigas ir atsakomybę.

Nepavojingos atliekos iš Vilkaviškio miesto vežamos į Marijampolės rajono sąvartyną. Uždarius visus aplinkosaugos reikalavimų neatitinkančius sąvartynus, tai vienintelis regione veikiantis nepavojingų atliekų sąvartynas. Sąvartyne šalinamos tik nepavojingos atliekos: mišrios komunalinės atliekos (likusios po rūšiavimo, perdirbti ar kitaip naudoti netinkamos buitinės atliekos) bei kitos atliekos, kurios nepriskiriamos pavojingoms atliekoms. Mieste pradėtas atskiras antrinių žaliavų surinkimas Didžioji dalis buitinių atliekų yra rūšiuojama namuose — popierius, stiklas, plastikai.

Popierius, stiklas ir plastikai surenkami specialiuose konteineriuose, išdėstytuose gyventojams tinkamu atstumu.

Konteinerines aikšteles sudaro 3 konteinerių komplektas: stiklui, plastikams bei popieriaus ir kartono atliekoms.

Esama sistema peržiūrima, modernizuojama, panaudojant tiek aplinkai, tiek gyventojams priimtinas atliekų tvarkymo technologijas.

Vilkaviškio mieste Šiaurės g. 6A veikia didžiųjų atliekų ir antrinių žaliavų priėmimo aikštelė. Aikštelėje antrinės žaliavos priimamos (popierius ir kartonas, stiklas, plastikas ir kt.), metalo laužas, naudotos padangos, pavojingos atliekos ir kt. Atliekos apdorojamos (atskiriamos, išardomos) ir rūšiuojamos, laikinai laikomos ir saugojamos pavojingos atliekos; transportuojamos į perdirbimo/tvarkymo įrenginius; transportuojamos į regioninį sąvartyną (maža atliekų dalis); pavojingos atliekos transportuojamos į pavojingų atliekų tvarkymo įrenginius.

NUMATOMI UŽDAVINIAI:

- Užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą.
- Skatinti atliekų perdirbimą ir antrinių panaudojimą.

6. SOCIALINĖ APLINKA

Gyvenamosios vietovės patrauklumą didžiaja dalimi lemia socialinės aplinkos kokybė — vienas iš svarbiausių veiksnių, užtikrinančių gyventojų fizinį ir psichologinį komfortą. Todėl gyvenamoji vietovė — plačiąja prasme, vieno ar kito tipo gyvenvietė, siaurąja — konkretus mikrorajonas ar gatvė, kurioje yra asmens būstas, turi būti saugi, patogi gyventi, mokytis, dirbti ir ilsėtis. Visos socialinės paslaugos gyventojams turi būti vienodai prieinamos, nepriklausomai nuo jų amžiaus ar socialinės padėties. Tai gali būti pasiekama tik visuotinai, derinant bendruomenės ir smulkesnių socialinių grupių, dažnai turinčių specialių poreikių, interesus. Gyvenamosios aplinkos universalizavimas, socialinės atskirties mažinimas ir integracija yra pagrindiniai universaliai patrauklios socialinės aplinkos kūrimo uždaviniai.

Vertinant Vilkaviškio miesto socialinę aplinką, būtina atsižvelgti į keletą aspektų, kurie labiausiai veikia ją dabartiniu metu ir, neabejotinai, veiks ateityje. Vilkaviškio miesto socialinės aplinkos tikrosios būklės analizė leidžia konstatuoti, kad mieste yra daug spęstinių problemų, dalis iš kurių spęstinos nedelsiant. Visų **pirma** tai: verslo sąlygų gerinimas, modernizuojant gamybą ir pritraukiant investicijas, naujų darbo vietų kūrimas, o tai leistų sukurti prielaidą stabdyti gyventojų skaičiaus mažėjimą; **antra**: švietimo, kultūros ir sporto, asmens sveikatos priežiūros, socialinės rūpybos paslaugų kokybės ir prieinamumo visiems gyventojams gerinimas, taip pat sveikos gyvensenos propagavimas, yra priemonių visuma, sudaranti sąlygas visapusiškam asmenybės ugdymui, lavinimui ir sveikatingumo palaikymui, **trečia**: gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimas, renovuojant esamus gyvenamuosius pastatus ir naujų statybų skatinimas, inžinerinės infrastruktūros sutvarkymas ir modernizavimas bei viešosios infrastruktūros vystymas, siekiant sukurti universalią gyvenamąją aplinką.

Taip pat būtina atsižvelgti į tai, kad miesto visuomenė sensta, o demografinės dinamikos prognozė optimizmo nekelia. Bent jau artimiausiu laiku tiek Vilkaviškis, tiek visa šalis gyvens depopuliacijos sąlygomis, kuriai užsitęsęs gali susiformuoti įvairūs negatyvūs socialiniai reiškiniai, pavyzdžiui, visai realiu, kad grėsmingai padidės dirbančiųjų ir išlaikytinių skaičiaus santykis, o tai ženkliai padidintų socialinių paslaugų poreikį ir kaštus.

Įvardintų uždavinių sprendimas, pagerintų miesto socialinę aplinką, kurios universalus patrauklumas ženkliai padidintų gyvenamosios vietovės vertę.

6.1. Socialinė ir verslo aplinka

6.1.1. Būstas

Gyvenamojo būsto kokybinė visuma priklauso nuo pastato architektūros, konstrukcijų ir energetinių sistemų kokybės, jų eksploatacinių kaštų, nuo teikiamų komunalinių patogumų ir teritorijos gerbūvio lygio. Kitaip tariant, gyvenamosios aplinkos patrauklumą formuoja techniniai ir estetiniai veiksniai.

Vilkaviškio miesto teritorijos užstatyme dominuoja individualūs gyvenamieji namai, tačiau daugiau kaip du trečdaliai butų yra daugiabučiuose gyvenamuosiuose namuose, statytuose prieš trejetą dešimtmečių, kurių dabartinė inžinerinių sistemų ir konstrukcijų būklė yra prasta. Inžinerinė infrastruktūra miesto teritorijoje išvystyta netolygiai. Šie veiksniai ir nulėmė, kad **komunaliniai patogumai miesto gyventojams yra teikiami nevienodai**. Tai nustatyta, atliekant tikrosios būklės analizę. Siekiant pagerinti situaciją, daugiabučių namų bendrijoms savivaldybė teikia paramą, tačiau konstatuotina, kad daugiabučių gyvenamųjų namų priežiūra yra labiausiai nepakankama, nes remonto ir renovacijos darbams dar trūksta kompleksiskumo, o gyventojams nepakanka suvokimo apie aplinkos tausojimo ekonominę naudą.

Netolygiai, miesto teritorijoje išvystyta viešoji infrastruktūra – šaligatviai, nuvažos nuo jų ant grindinio, apšvietimas, poilsio, žaidimų aikštelių įranga ir t. t.

6.1.2. Švietimas ir neformalus ugdymas

Nuo bendrojo išsilavinimo lygio priklauso žmogaus vertybių sistema, gyvenimo būdas, gebėjimas kritiškai mąstyti, socialinis statusas ir socialinio bendravimo modelis, pragyvenimo lygis ir t. t. Konkrečios vietovės gyventojų išsilavinimo lygis ženkliai nulemia užimtumo ir vartojimo charakterį bei sudaro geresnes sąlygas verslo ir ekonominei plėtrai. Vilkaviškio gyventojų išsilavinimas atsilieka nuo apskrities ir šalies rodiklių: **labai mažas nuošimtis asmenų įgijusių aukštąjį ir didelis turinčių tik pradinį išsilavinimą** (2001 m. visuotinio Lietuvos gyventojų surašymo duomenys). Konstatuotina, kad situacijai negerėjant, mieste gali kilti sunkumų, steigiant ir užimant kvalifikuoto darbo vietas.

Pagal patvirtintą *Vilkaviškio rajono savivaldybės mokyklų tinklo pertvarkos 2005–2012 metų bendrąjį planą* Vilkaviškio mieste vyksta mokyklų tinklo pertvarka, kurios tikslas – optimizuoti įstaigų sklaidą rajone ir sudaryti sąlygas bendram švietimo lygiui pakelti. Bendrojo plano rengimo metu Vilkaviškyje veikė 3 ikimokyklinio ugdymo ir 4 bendrojo lavinimo įstaigos. Priėmimas vyksta laisvo pasirinkimo pagrindu, nes vykdant priėmimą rajoniniu principu — tik pagal gyvenamąją vietą, klasių suformavimas būtų sunkiai įmanomas. **Bendras vietų skaičius Vilkaviškio miesto švietimo įstaigose gyventojų poreikius tenkina ir tenkins artimiausiu metu**, todėl poreikio statyti naujas švietimo įstaigas mieste nėra.

Vilkaviškyje veikia trys neformaliojo vaikų ugdymo įstaigos: Vilkaviškio **muzikos** mokykla, Vilkaviškio rajono **sporto** mokykla ir Vilkaviškio **vaikų ir jaunimo centras**. Bendras įstaigas lankančių vaikų skaičius mokslo metų bėgyje svyruoja nuo 700 iki 800 ir tai sudaro apie trečdalis bendrojo lavinimo mokyklų moksleivių. Ši padėtis taip pat tenkina miesto gyventojų poreikius,

Artimiausiu metu dėmesys turėtų būti sutelktas į intensyvių jų modernizavimą. Vilkaviškio rajono savivaldybės Investicijų ir strateginio planavimo skyriaus 2008 metais Valstybės kapitalo investicijų 2009–2011 metų programai pateikė Vilkaviškio pagrindinės mokyklos pastato rekonstravimo projektą ir Sporto mokyklos salės kapitalinio remonto projektą.

6.1.3. Kultūra

Kultūrinę Vilkaviškio terpę pagrindine formuoja trys įstaigos: Vilkaviškio kultūros centras ir Vilkaviškio viešoji biblioteka. Vilkaviškio krašto muziejus yra įsikūręs Paežeriuose. Vilkaviškio kultūros įstaigos sėkmingai vykdo edukacinės programas ir rengia įvairius projektus visuomenei.

Vykdydamas plačią ir įvairią veiklą **Kultūros centras** organizuoja ir dalyvauja įvairiuose projektuose. Paminėtini yra šie: jaunųjų menininkų plenerai „Sūduvių žemė. Pajevonys-2005“, „Sūduvių žemė. Vištytis-2006“, „Sūduvių žemė. Gražiškiai-2007“. Visi įgyvendinti projektai turi išliekamąją vertę, todėl įdėtos pastangos bus naudingos visuomenei, turės pozityvų poveikį. KC veikia **19** saviveiklinio meno kolektyvų, kurių bendras dalyvių skaičius yra daugiau kaip 200.

Vilkaviškio rajono savivaldybės **viešosios bibliotekos** istorija siekia 1928 metus. Dabar Vilkaviškio rajone veikia 32 bibliotekos: viešoji biblioteka, 2 miestų filialai Kybartuose ir Virbalyje, kaimo vietovėse gyventojus aptarnauja 29 filialai ir 6 knygų išdavimo punktai. Viešojoje bibliotekoje veikia 5 skyriai: skaitytojų aptarnavimo, bibliografijos ir informacijos, vaikų literatūros, spaudinių komplektavimo ir tvarkymo, metodikos. Rajono viešosios bibliotekos sistemoje yra apie 353 tūkst. leidinių. Saugomos vertingos autografuotų ir retų

knygų kolekcijos, laikraščių „Santaka“ ir „Dobilas“ archyvai, kraštotyrinis fondas. Bibliotekoje vykdomi kraštotyros darbai (publikuota 37 įvairių autorių darbai), vyksta edukacinės programos ir parengiami projektai visuomenei.

Vilkaviškio **krašto muziejuje** galima susipažinti su atnaujintomis ekspozicijomis, nuolatos rengiamos parodos, vykdoma plati ir įvairi edukacinė programa. Ypač daug edukacinių renginių skiriama moksleiviams: krašto muziejus kviečia mokytojus ir moksleivius pamokas vesti netradicinėje aplinkoje Paežerių dvare, žymių žmonių gimtinėse, ant piliakalnio ir pan.

6.1.4. Sportas

Vilkaviškio mieste aktyvia veikla užsiima 14 įvairių sporto šakų klubų, kuriuose sportuoja ir vaikai, ir suaugusieji. Sportinės veiklos pasirinkimas gana įvairus: sportiniai žaidimai, individualios ir komandinės rungtys, dvikovinės ir techninės sporto šakos. Populiariausios sporto šakos Vilkaviškyje yra futbolas, lengvoji atletika, dviračių sportas, stalo tenisas, dvikovinės sporto šakos. Tačiau, konstatuotina, kad **mieste trūksta sporto aikštynų**, o esamų būklė ir infrastruktūra yra prasta. Vienintelė sporto aikštelė, atitinkanti kai kuriuos šiuolaikinius reikalavimus, yra prie Vilkaviškio „Aušros“ gimnazijos su paklota ilgaamžė dirbtine danga.

Fizinis lavinimas(sis) ir sportas yra vienas iš teigiamų asmenybės tobulinimo aspektų, nes tai yra svarbi socialinio bendravimo forma, padedanti organizuoti laisvalaikį, stiprinti sveikatą. Todėl **naujų sporto infrastruktūros objektų statyba ir esamų renovavimas yra svarbus socialinės aplinkos gerinimo veiksnys.**

6.1.5. Sveikatos priežiūra

Vilkaviškyje daugiausiai teikiamos pirminės sveikatos priežiūros ambulatorinės paslaugos (veikia 11). Iš kitų medicininės paslaugas teikiančių įmonių Vilkaviškyje yra 11 vaistinių ir jų filialų, veikia 8 privatūs odontologijos kabinetai, 3 optikos salonai. Taip pat veikia anoniminė psichologinės pagalbos telefonu linija.

Všį **Vilkaviškio ligoninė** priskiriama rajono lygmens gydymo įstaigų grupei, teikia stacionarias ir ambulatorines paslaugas. Ligoninėje veikia priėmimo skyrius (dirba visą parą), Terapijos skyrius, akušerijos — ginekologijos skyrius (priimama iki 300 gimdymų per metus), chirurgijos skyrius (atliekama daugiau kaip 1000 didžiųjų ir mažųjų operacijų), neurologijos skyrius, Reanimacijos ir intensyvios terapijos skyrius, LOR/otolaringologijos, pediatrijos, Slaugos ir palaikomojo gydymo skyrius, Odos ligų kabinetas, teikiamos ir medicininės reabilitacijos paslaugos. Vykdamt stacionarių gydymo įstaigų restruktūrizaciją, dalis skyrių gali būti panaikinta.

Vilkaviškio miesto gyventojai turi galimybes naudotis apskrities ligoninės paslaugomis Marijampolėje arba vyksta į stambius Lietuvos medicinos centrus Kaune ir Vilniuje.

Bendroji sveikatos priežiūros įstaigų situacija yra gera ir atitinka poreikius, tačiau aktualus išlieka įstaigų modernizavimo ir aprūpinimo įranga klausimas.

6.1.6. Socialinės paslaugos.

Socialinės paslaugos traktuojamos kaip paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai), dėl amžiaus, neigalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, neįgijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimoms) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime. Neįgalieji, socialinės rizikos šeimos, smurto šeimoje aukos, pagyvenę asmenys — žmonės, kuriems kiekviena moderni valstybė privalo užtikrinti socialinių paslaugų teikimą. Nors valstybės finansinės galimybės plėsti centrų veiklą sunkmečio periodu yra ribotos, tačiau šių įstaigų steigimas bei plėtra remiami

ES lėšomis. Pagrindinis socialinių paslaugų teikimo Vilkaviškio rajono savivaldybėje finansavimo šaltinis — savivaldybės ir valstybės lėšos. Socialinių paslaugų infrastruktūros tinklas, kurio veiklą koordinuoja savivaldybės socialinės paramos ir sveikatos priežiūros skyrius, gyventojams teikiamas finansinė parama, tačiau pastaruoju metu daugėjo šeimų, likusių be pragyvenimo šaltinio, ir šeimų, kuriose tėvai nesirūpina vaikais.

Gana dar naujas socialinis reiškinys šalyje yra asocialiai gyvenantys, dažnai atvejais benamiai asmenys. Dalis asocialių, nusikalsti linkusių asmenų, taip pat tampa socialinės paramos gavėjais. Tokiems asmenims steigiami socializacijos centrai, siekiant padėti jiems įgyti ir tobulinti socialinio bendravimo įgūdžius. Nusikalstamumo lygis yra vienas iš gerai pastebimų neigiamų veiksnių, stipriai įtakojančių konkrečios gyvenamosios vietovės patrauklumą. Nesaugi gyvenamoji aplinka iš gyventojų reikalauja papildomų pastangų, siekiant sugyventi su asocialiais ir nusikalsti linkusiais kaimynais, kurie ignoruoja įprastas bendravimo normas ir taisykles.

Vilkaviškyje jau 10 metų veikia Socialinių paslaugų centras, tačiau neteikiamos laikino apnakvyndinimo paslaugos.

6.1.7. Pasiūlymai socialinės aplinkos gerinimui

Socialinis klimatas Vilkaviškio mieste negali būti vertinamas vienareikšmiškai, nes, kaip buvo konstatuota BP Esamos būklės dalyje, dalis rodiklių BP rengimo metu, o ypač paskutiniaisiais jo metais, blogėjo gana dideliu tempu, kurie atsigaunant šalies ekonomikai ir ūkiui, neabejotinai pakeis susidariusią padėtį.

Artimiausiu metu vietinė darbo rinka ir toliau bus įtakoje globalių ekonominių problemų, kurios kartu su šalies ūkio smukimu, stabdo investicijas, o tai neigiamai veikia darbo rinką. Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ypatinga Vilkaviškio problema tapo bedarbystė. Didėjant bedarbystei, labai išaugo ir ilgalaikių bedarbių skaičius. Gana opi problema yra jaunimo bedarbystė, kuriai užsitęsęs, miestas gali prarasti ženklia darbo jėgos potencialo dalį. Darbo negaunantys jauni žmonės emigruoja, likusieji tampa socialiai remtiniais.

Vilkaviškio miesto bendrojo plano socialinėje dalyje yra suformuluoti sprendiniai, orientuoti į universalios gyvenamosios aplinkos kūrimą. Jų įgyvendinimas, užtikrintų miesto gyventojams patogesnę socialinę (ir visuomeninę) paskirties įmonių sklaidą, platesnę teikiamų paslaugų įvairovę ir aukštesnę jų kokybę. Sklaidos tolygumas padidintų socialinių paslaugų prieinamumą visiems miesto gyventojams, nepriklausomai nuo jų amžiaus ar socialinės padėties. Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus, koncepcijoje numatomi tokie sprendiniai:

1. Intensyviau propaguoti ir remti daugiabučių gyvenamųjų namų bendrijų steigimą, nes tai sudarytų palankesnes sąlygas tokių gyvenamųjų namų ir jų aplinkos kompleksiskai renovacijai.
2. Kompleksiškai renovuojamose ir naujai formuojamose miesto teritorijose (ir įstaigose) organizuoti universalią aplinką, prieinamą tiek sveikiesiems tiek specialiųjų poreikių turintiems asmenims.
3. Numatyti lėšų miesto viešosios infrastruktūros — apšvietimo, gatvių, šaligatvių, nuovažų, dviračių takų, parkų ir pan., tvarkymui ir eksploatavimui.
4. Didinti socialinio būsto ir būsto asmenims su specialiais poreikiais pasiūlą, integruojant juos bendroje gyvenamojoje erdvėje, siekiant didinti socialinės aplinkos universalumą ir socialinį gyventojų jautrumą.
5. Informuoti daugiabučių namų savininkų bendrijas apie valstybės teikiamą paramą daugiabučiams namams atnaujinti pagal Daugiabučių namų modernizavimo programą, konsultuoti privalomos dokumentacijos rengimo klausimais (*LR Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams*

- atnaujinti (modernizuoti) įstatymas, Žin., 1992, Nr. 14-378 aktuali redakcija nuo 2010.12.01.)*
6. Remti gyventojų visuomeninių bendruomenių, steigiamų teritoriniu pagrindu atsiradimą ir veiklą.
 7. Gyventojų tarpe, pabrėžiant ekonominę naudą ir ekologiškumo aspektą, propaguoti buitinių atliekų rūšiavimą, nes Vilkaviškyje yra įdiegta buitinių atliekų surinkimo, rūšiavimo ir tvarkymo sistema mieste.
 8. Siekiant, kad švietimo įstaigų patalpos visiškai atitiktų higienos normų keliamus reikalavimus, užtikrinti reikalaujamą temperatūrą žiemos metu, mažinti vaikų sergamumą, renovuoti pastatus, gerinti jų energetinį efektyvumą. Darbams atlikti turi būti naudojamos Valstybės investicijų programos, Bendrojo lavinimo ir profesinių mokyklų rekonstravimo ir aprūpinimo mokymo priemonėmis programos, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, Europos ekonominės erdvės ir Norvegijos finansinių mechanizmų ar kitų fondų bei savivaldybės lėšos.
 9. Atnaujinti mokyklose techninę mokomąją bazę, didinti kompiuterių skaičių — vienas kompiuteris turi tukti ne mažiau kaip dešimčiai mokinių (kaip yra numatyta Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcijoje).
 10. Plėtoti bendradarbiavimą su Kultūros centru, Viešąją biblioteka, Vilkaviškio krašto muziejumi, medicinos įstaigomis, policija ar kitomis visuomeninėmis institucijomis, organizuojant mokiniams mokomuosius kursus, informuojančius apie įvairių neigiamų socialinių reiškinių (alkoholizmo, rūkymo, narkomanijos, nusikalstamumo, nekultūringo vairavimo ir pan.) žalą individui bei visuomenei.
 11. Gerinti mokinių sveikatingumo rodiklius, rekonstruojant mokyklų stadionus, sporto aikštynus (tame tarpe ir esančius gyvenamosiose teritorijose), išigyjant kūno kultūros pamokoms reikalingo inventoriaus, plėtojant sporto būrelių spektrą, organizuojant varžybas tarp mokyklų.
 12. Sukurti mieste profesinio orientavimo sistemą (apimančią visą rajoną), kurios pagrindinis tikslas būtų pokyčių darbo rinkoje stebėseną ir paklausių specialybių prognozavimą 10—15 metų. Taip mokyklų absolventai įvertinę savo gebėjimus, pomėgius ir asmenines savybes, galėtų geriau pasirinkti studijų programas.
 13. Miesto gyventojus skatinti mokytis „visą gyvenimą“, informuoti juos apie nuotolinių aukštojo mokslo studijų galimybes. Siekiant, kad asmenų kvalifikacija labiau atitiktų šiandieninės darbo rinkos poreikius, skatinti gyventojus nuolat kelti profesinę kvalifikaciją arba sudaryti galimybes persikvalifikuoti.
 14. Parengti ir įgyvendinti sporto aikštynų ir sporto salių (ypatingai prie bendrojo lavinimo mokyklų) renovacijos ir plėtros programą, siekiant, kad sporto objektai atitiktų šiuolaikinius reikalavimus. Tuo būtų padidinamas kūno kultūros ir sporto užsiėmimų prieinamumas.
 15. Siekti realizuoti Vilkaviškio rajono savivaldybės kartu su Lenkijos partneriais rengiamą bendrą projektą „Jaunimo bendradarbiavimas abipus sienos“, kuriuo numatoma Vilkaviškio miesto stadiono rekonstrukcija.
 16. Skatinti Bendradarbiavimo abipus sienos programos projektų parengimui, gauti paramą iš ES regioninės plėtros fondo, kurio tikslas — skatinti tvarų pasienio regionų vystymąsi, didinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą.
 17. Daugiaaukščių daugiabučių gyvenamųjų namų mikrorajonuose, kuriuose yra ženklus gyventojų sėslumas, turi būti numatytos lanksčios galimybės, susiformavus poreikiui, koreguoti arba keisti socialines paslaugas teikiančių įstaigų veiklos kryptį arba paslaugų pobūdį (pvz. lopšelis/darželis → mokykla/darželis → pradinė mokykla → neformaliojo ugdymo įstaiga ir pan.).

18. Išnagrinėti galimybes Marijampolės profesinio rengimo centro, Vilkaviškio skyrių (S. Nėries g. 40), performuoti į profesinę mokyklą, kur moksleiviai būtų mokomi tradicinių vietos amatų, įgytų verslumo pagrindus ir susipažintų su verslo kultūra. Tikėtina, kad tradiciniai amatai taptų gera alternatyva, užsitikrinant pragyvenimo šaltinį.
19. Plečiant miesto gyvenamosios teritorijos ribas, privaloma numatyti teritorijas švietimo, kultūros ir medicinos įstaigoms (PSPC).
20. Miesto (ir rajono) sveikatos priežiūros įstaigose kurti elektroninės registracijos sistemą, elektroninę paciento medicininę kortelę.
21. Vykdyti gyventojų tarpe šviečiamąjį — prevencinį darbą, siekiant paskatinti juos periodiškai pasitikrinti sveikatos būklę.
22. Socialinio būsto klausimai turi būti sprendžiami operatyviau. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad tiek socialiniai būstai, tiek būstai neįgaliesiems turi būti integruoti pastatuose, kur dauguma gyventojų neturi specialiųjų poreikių ar socialinių problemų. Kitokiu atveju socialiniai ar neįgaliesiems skirti būstai tampa savotiškais rezervatais, kurie tik didina socialinę atskirtį.
23. Vykdyti nuolatinę socialiai pažeidžiamų asmenų skaičiaus dinamikos ir socialinių grupių poreikių pokyčių stebėseną.
24. Steigti psichologinės pagalbos telefonu tarnybą (ypač aktuali jaunimo linija ir vienišų pagyvenusių asmenų linija) arba informuoti apie jau veikiančių tarnybų kontaktus, telefonų numerius.
25. Organizuoti vasaros ar mokyklinių atostogų, laisvalaikio praleidimą vaikams iš socialinės rizikos šeimų, pagal socialinio bendravimo įgūdžių formavimo ir tobulinimo programą.
26. Sprendžiant kitas, su socialine integracija susijusias problemas, Vilkaviškyje planuojama įsteigti Krizių centrą (S. Nėries g. 40), tačiau siekiant mažinti socialinę atskirtį, būtų tikslinga papildomai išnagrinėti dienos centrų ir apnakvyndinimo įstaigų steigimo arba plėtros būtinybę. Pagrindinė tokių centrų funkcija būtų skirtingų socialinių grupių bendravimo propagavimas ir skatinimas (socialinio bendravimo įgūdžių formavimas ir tobulinimas).
27. Užtikrinti, kad naudojant ES struktūrinių fondų lėšas, kaip ir yra planuojama, būtų įsteigti du Dienos centrai — neįgaliesiems jaunuoliams bei vaikams, o taip pat sukurtas pirmasis rajone Moterų krizių centras.
28. Nustačius realųjį poreikį, išspręsti nakvynės namų steigimo klausimą (gal būt būsimąjo Dienos centro patalpose).

7. EKONOMINĖ APLINKA

7.1. Verslo aplinka ir investicijos

Vilkaviškio savivaldybės miesto strateginis plėtros tikslas ekonomikos srityje numato gerinti verslo sąlygas, plėtoti konkurencingą produkciją gaminančias ir aukštos kokybės aptarnavimo paslaugas teikiančias įmones. Tikslui pasiekti Vilkaviškio miesto savivaldybė turi sudaryti prielaidas ilgalaikiam ekonomikos pakilimui, investicijų pritraukimui, naujų įmonių steigimui ir esamų plėtrai, nedarbo lygio mažinimui (ir bedarbystės prevencijai) bei gyventojų pajamų didinimui. Tai įgyvendinant, tikėtina, kad sumažėtų emigracija, padidėtų gimstamumas, kas skatintų miesto gyventojų skaičiaus augimą.

Statistikos departamento duomenimis 2011 m. pradžioje Vilkaviškio rajono savivaldybėje buvo įregistruoti 1210 iš jų veikiančios 602 (257 Vilkaviškio mieste). Mieste dominuoja smulkios ir mažos įmonės. Tai yra būdinga tokio ir panašaus dydžio šalies miestams, turintiems, palyginus, nedidelį vietinės darbo jėgos potencialą ir ribotus žaliavų resursus. Stambių įmonių, kuriose dirbtų 1000 ir daugiau darbuotojų Vilkaviškyje nėra, taip pat labai mažas nuošimtis bendrų su užsienio partneriais įmonių.

Galimybės plėtoti verslus yra tampriai susijusios su tiesioginėmis investicijomis. Investitoriai ieško palankios aplinkos verslo vystymui, o sėkmingos investicijos parengia dirvą investicijoms. Pagrindinės Marijampolės apskrityje plėtojamos pramonės šakos yra maisto, tekstilės, statybinių medžiagų, įrengimų gamybos, metalo ir medžio apdirbimo pramonė. Todėl natūralu, kad didžiausių tiesioginių užsienio investicijų Vilkaviškyje sulaukė apdirbamoji pramonė — investuota į maisto produktų ir gėrimų gamybą, tekstilės gaminių gamybą bei didmeninę ir mažmeninę prekybą, paštą ir telekomunikacijas, finansinį tarpininkavimą, viešbučius ir restoranus, statybą ir nekilnojamąjį turtą. Tačiau Vilkaviškyje investicijų lygis labai atsilieka nuo šalies vidurkio.

Atsižvelgiant į tai, kad Didžiųjų prekybos įmonių išdėstymo specialusis planas yra rengiamas ir suderintas Nuolatinėje statybos komisijoje ir į tai, kad Vilkaviškio mieste planuojama plėsti gatvių tinklą, rekonstruoti esamas gatves bei įrengti aplinkkelį, todėl manome, kad labai palanku būtų steigti Didžiąsias prekybos įmones Vilkaviškio mieste. Didieji prekybos centrai galėtų atsirasti bendrajame plane tik tam tikrose komercinėse teritorijose. Jų plėtra turėtų būti detalizuojama specialiuoju planu. Pagrindinės aplinkosaugos problemos, susijusios su didžiųjų įmonių plėtra mieste, yra oro tarša ir triukšmas.

2009 m. Vilkaviškyje buvo stebimos žymios nedarbo didėjimo tendencijos — bedarbių nuošimtis tarp darbingo amžiaus gyventojų metų pabaigoje siekė 10,9 %. Tendencija išliko ir 2010 m. nedarbo lygis išaugo iki 14,7 %. (Marijampolės TDB Vilkaviškio skyriaus duomenimis).

Tarp registruotų bedarbių dominuoja vyrai (~57.5 %). Viena iš didžiausių problemų yra ta, kad Vilkaviškio mieste veikiančiose įmonėse darbą turi tik apie ketvirtadalis darbingo amžiaus miesto gyventojų. Ypač sudėtinga įsidarbinti asmenims iki 25 metų amžiaus ir neturintiems darbinės patirties. Artimiausiu metu darbo pasiūlos prognozė neigiama. Siekiant mažinti nedarbo lygį Vilkaviškyje vykdoma aktyvios darbo rinkos politika.

Vilkaviškyje tarp vykdomos gamybinės veiklos, labai mažai dėmesio skiriama tradiciniams vietos amatams, nors būtent jų vystymas pasienio regiono miestui galėtų suteikti išskirtinio patrauklumo.

Vilkaviškio rajono savivaldybės administracija mieste ir rajone 2008—2012 m. laikotarpiu vykdo (arba jau įvykdė) 26 įvairius projektus, kurie yra dalinai finansuojami ES struktūrinių fondų lėšomis. Bendra projektų apimtis yra beveik 72 mln. litų. Šiame skaičiuje

paramos dalis yra 53,3 mln. litų, tame tarpe 6 projektai, kurių bendra vertė viršija 19 mln. lt., yra pilnai finansuojami ES struktūrinių fondų lėšomis.

Vilkaviškyje aktyviai dirba **Verslo informacijos centras (VIC)**. Jo veikla yra daugialypė ir gana efektinga, plėtojant verslą savivaldybės teritorijoje: konsultacijų teikimas, mokymų organizavimas, verslo planų rengimas, darbas su tikslinėmis socialinėmis grupėmis, verslumą ir verslo kultūrą ugdančių priemonių įgyvendinimas, lėšų pritraukimas regiono verslo plėtrai, smulkių ir vidutinių verslo subjektų finansinis rėmimas. Intensyviau plėtojant tokio pobūdžio veiklą, skatinančią Vilkaviškio mieste gyventojų verslumą, kurio dėka būtų steigiamos konkurencingos verslo įmonės ir pritraukiamos vidaus ir užsienio investicijos, tikėtina, kad ženkliai galėtų pakilti miesto, o kartu ir viso Vilkaviškio rajono patrauklumo lygis.

7.2. Pasiūlymai verslo aplinkos gerinimui

Vilkaviškio miesto bendrojo plano ekonominės dalies sprendiniai numato pagrindines verslo plėtros kryptis, tikslingai pritraukiant investicijas ir išnaudojant vietinį darbo jėgos potencialą. Sprendinių įgyvendinimas, skatintų investicijas, padėtų miesto gyventojams plėtoti verslus, rasti alternatyvių pragyvenimo šaltinių, mažintų bedarbystės lygį, mažintų emigraciją, o kartu paėmus, visa tai prisidėtų prie miesto (ir viso rajono) patrauklumo didinimo. Siekiant įgyvendinti šiuos tikslus BP numatomi tokie sprendiniai:

1. Kryptingai skatinti aptarnavimo paslaugas teikiančių įmonių kūrimąsi greta magistralinio kelio (E28) — logistika, autoservisai, degalinės, prekyba, apgyvendinimas, maitinimas ir kt.
2. Skatinti smulkaus ir vidutinio verslo įmonių kūrimąsi, daugiau dėmesio skiriant tradiciniams vietos amatams — mažėjant dirbančių žemės ūkyje asmenų skaičiui, tai galėtų tapti alternatyva, ieškant pragyvenimo šaltinio ir pasienio regionui suteiktų papildomo patrauklumo ir išskirtinumo.
3. Remti gamybos modernizavimą įmonėse, siekiant mažinti energijos sąnaudas, reikalingas vienam santykiniam produkcijos vienetui pagaminti, nes pagal šį rodiklį vis dar atsiliekama nuo ES šalių.
4. Remti įmones, diegiančias ir gamybai naudojančias alternatyvios ir atsinaujinančios energijos šaltinius.
5. Skatinti įmones efektyviau diegti aplinkosaugines priemones, informuoti apie galimas paramos lėšas (tiek ES, tiek nacionalines programas), numatyti lėšų reikiamos dokumentacijos pasirengimo išlaidų kompensavimui, siekiant mažinti miesto gamtinės aplinkos teršimą, bei gerinti gyvenimo kokybę.
6. Naujoms įmonėms siūlytina numatyti įvairias mokesines lengvatas (pvz. nekilnojamojo turto, žemės mokesčio tarifo sumažinimas).
7. Išnaudojant Vilkaviškio Verslo informacijos centro (VIC) gerą patirtį ir įdirbį, kelti vietos gyventojų verslumą, organizuojant konsultacijas įmonių kūrimo, finansavimo pritraukimo, vadybos, apskaitos, paramos iš ES struktūrinių fondų klausimais.
8. Bedarbystė ir žemas darbo užmokestis gyventojus paverčia išlaikytiniais ir (arba) skatina emigraciją į užsienį ar kitus Lietuvos miestus, todėl siekiant stabdyti gyventojų skaičiaus mažėjimo tendenciją, būtina kurti geras sąlygas verslo plėtrai bei investicijų pritraukimui.
9. ES šalių kontekste Lietuva vis dar priskiriama kaip sąlyginai pigesnės darbo jėgos šalis, todėl būtina informuoti potencialius užsienio investuotojus apie verslo kūrimą, įmonės steigimą ar bendradarbiavimą su vietos bendrovėmis, taip pat apie galimybes eksportuoti Vilkaviškio įmonių produkciją ir pan. Savivaldybei reiktų dalyvauti verslo informacinėse mugėse bei pačiai jas rengti, plėtoti kontaktus su užsienio savivaldybėmis ir verslo subjektus vienijančiomis asociacijomis.

10. Perkvalifikavimo ar kvalifikacijos suteikimo paslaugų vystymas yra svarbus, nes vystantis ekonomikai, ateityje Vilkaviškio rajone mažės žemės ūkyje dirbančių asmenų skaičius. Siekiant iš anksto užkirsti kelią galimų neigiamų socialinių pasekmių plitimui (pvz., nedarbo lygio augimui, asmens gaunamų pajamų mažėjimui, priklausomybei nuo socialinių pašalpų, alkoholizmo plitimui), kvalifikacijos ar profesijos suteikimo programos turėtų būti prieinamos kaip galima didesnei daliai Vilkaviškio rajono savivaldybės gyventojų.
11. Sanglaudos veiksmų skatinimo programai 2007—2013 m. laikotarpiu numatyta virš 9 mlrd. Lt. Pagal daugumą šios programos priemonių pareiškėjas galės būti savivaldybė (gamtinės aplinkos, kultūros paveldo išsaugojimas ir pritaikymas rekreacijai bei turizmo plėtrai, viešųjų paslaugų kokybė ir prieinamumas: sveikatos, švietimo, ugdymo ir socialinė infrastruktūra, aplinka ir darnus vystymasis ir t. t.). Vilkaviškio savivaldybei tikslingai pasirinkus prioritetus, ji taip pat turėtų dar aktyviau dalyvauti, rengiant investicinius projektus ir įsisavinant lėšas. Įgyvendinami projektai (per organizuojamus darbų ir paslaugų pirkimų konkursus) sudarys sąlygas uždirbti vietos įmonėms (pvz. statybos rangos, projektavimo darbai, projekte numatyto materialaus turto įsigijimas, projekto administravimo, finansinių, teisinių paslaugų pirkimas etc.), o tai taip pat prisidės prie ekonomikos skatinimo savivaldybėje.

8. PRIEDAS. ESAMI IR SIŪLOMI KULTŪROS PAVELDO OBJEKTAI VILKAVIŠKYJE